

ПРОГРАМ РАДА

ТУРИСТИЧКОГ САВЕЗА ОПШТИНЕ БУДВА ЗА 1989. ГОДИНУ

ЈОШ једна туристичка сезона је за нама. Сезона од које смо доста страховали, али у којој смо, иако са одређеним падом туристичког промета, забиљежили углавном задовољавајуће резултате. И у прошлој години су се наставиле одређене специфичности а и негативности које већ дужи низ година прате наша укупна привредна збивања. Неликвидност, високе каматне стопе, стални раст — боље рећи — експанзија инфлације, енормна давања из дохотка, незапамћени пад стандарда нашега човјека, имали су и те како одраза и на туризам и укупни туристички промет. Овоме треба додати и политичка збивања у нашој земљи, која су сигурно имала одраза и на већ традиционално мишљење код страних партнера да смо једна од најсигурнијих земаља Европе за безбрижан одмор. Ако се свему овоме додају неке наше, већ добро познате локалне мањкавости, посебно када је у питању љубазност, култура услуживања, уређеност мјеста, снабдјеვენост и друго онда је сезона била ипак задовољавајућа. Наравно, у припремама овогодишње туристичке сезоне, која ће се одвијати под условима сличним прошлогодњим, ако не и тежим, треба се користити сазнањима из прошле године, стечених путем разних анкета, оцјена представника седме силе, нашег удруженог рада, као и властитог сазнања.

● Недостаци

Никада не смијемо сметнути са ума да је Будванска ривијера сигурно „најтуристичкија“ општина на читавом Јадрану, да искључиво живи од туризма, што значи да сваком елементу наше туристичке понуде морамо поклањати велику пажњу. Наравно у отклањању недостатака у нашем туризму почињемо биљежити задовољавајуће резултате. Будва је прошле године проглашена од стране Туристичког савеза Југославије за **шампиона туризма**, међутим за што бољи пласман наших капацитета, пропусти мора бити

много мање. Морамо бити свјесни чињенице да се у нашој туристичкој понуди више не могу толерисати пропусти какав је на примјер: гост моли у продавници касирку да му отвори флашу са соком, а она га упућује да то сам уради помоћу браве на вратима. На рецепцији се морају наћи цигарете, шибице, разгледнице... У ноћним сатима у „метрополи“ црногорског туризма нема што да се поједе итд. Без богатијег и квалитетнијег асортимана роба не може се очекивати ни већи промет. Сигурни смо да се, како иностраном тако и домаћем госту, могу продати услуге и производи и за веће паре, али само ако су квалитетне.

У предлогу Програма мјера и активности на припреми пословно-туристичке 1989. године, а чији је творац Туристички савез општине Будва, покушали смо, а то смо радили и ранијих година, да пажњу одговорних субјеката усредредимо на „мале ствари“, било о којој дјелатности да се ради, јер постоји реална опасност да нам баш оне поремете планове даљег развоја туризма.

Просторије Савеза

У нашем укупном друштвено-политичком систему а посебно привредном планирају се крупне промјене (тржишна привреда, Закон о предузећима, страна улагања, нова улога мале привреде и приватне иницијативе у туризму) за које се морамо добро и на вријеме припремити, да се не би нашли на крају догађаја.

Што у свему овоме рећи за Туристички савез општине Будва и туристичка друштва. Из Извјештаја о раду у 1988. години се може видјети да смо се са више или мање успјеха укључивали у велики број акција чији је циљ био унапређење туризма на нашем подручју. Наравно, то су биле акције почев од уређења нашега подручја, подизања туристичке културе, бриге за човјекову средину, па до вођења опште туристичке пропаганде и информативне службе. Сигурно да то

није ни приближно оно што се очекује од организације која мора да буде домаћин на подручју читаве наше ривијере, а преко туристичких друштава и сваког мјеста у њој. Сигурни смо да она то још није и неће бити све док јој се не обезбиједи нормални услови за рад (подесне просторије и одговарајућа финансијска средства) и док се не активира рад свих туристичких друштава на подручју наше општине.

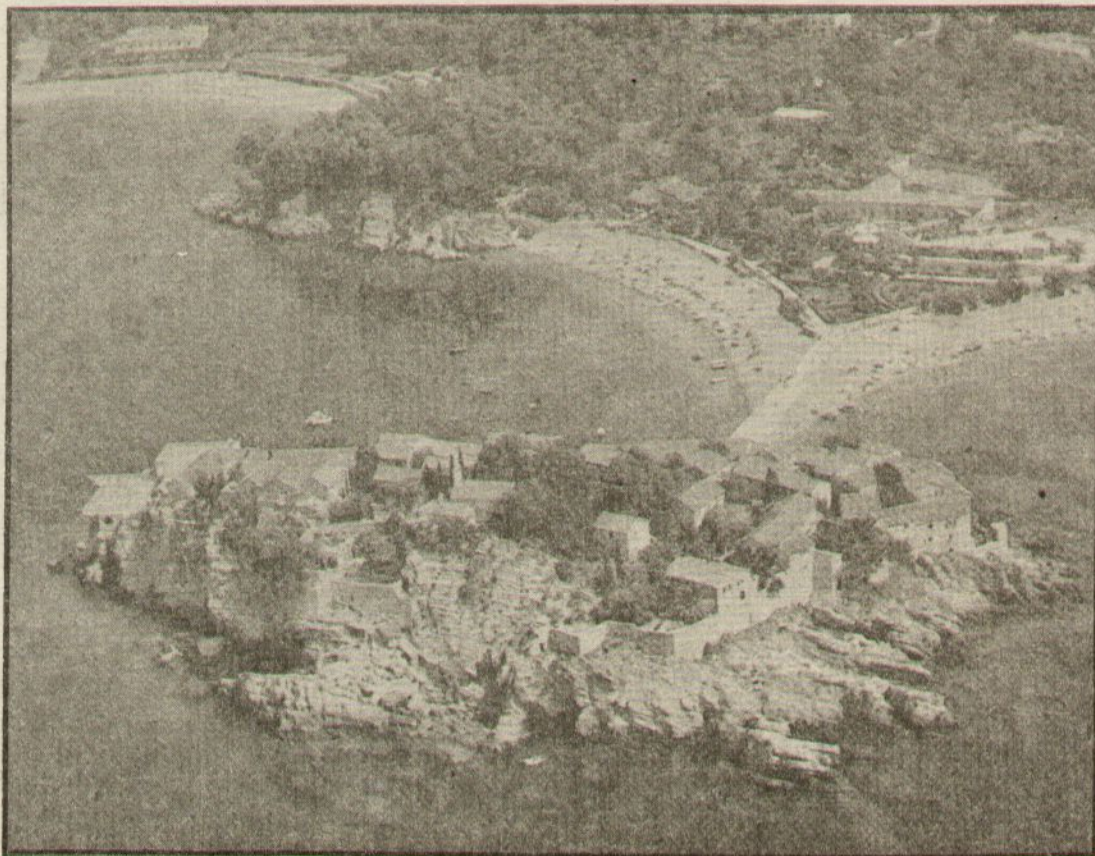
И ако већ годинама покушавамо да ријешимо питање пословног простора потребног за рад Савеза, у томе, нажалост, још нијесмо успјели. Треба напоменути да је Туристички савез општине Будва скупа са туристичким друштвима у Будви, Бечићима, Св. Стефану и Петровцу на мору, у земљотресу остао без пословног простора и да су то једине организације на подручју наше општине које до сада нијесу ријешиле тај проблем. А имале су своје просторије до земљотреса и сигурно је да је за њих наплаћена и штета из

средстава намијењених пострадалима подручју. Наш Туристички савез се више пута обраћао надлежним са циљем да се ријеша овај проблем, али још увијек нема резултата. Чињеница је да су наше просторије биле планиране у згради гдје су сада друштвено-политичке организације. То је било учртано и у Урбанистички план старе Будве. Но, изгледа да није било тешко прекршити тај план-закон, а просторије за Туристички савез планирати у згради пок. Марије Виловић, која је касније, без нашег знања, продата „Montenegroexpressu“ за градњу два апартмана, а Савез и даље користи двије неподесне просторије (више складишта него простор у коме треба примити велики број домаћих и страних партнера).

● Информативни центар

Наша је жеља била, (а и обавеза) да поред канцеларија опремимо једну мању салу у којој би сваки домаћи и страни партнер, гост

не само Туристичког савеза, већ сваког субјекта наше општине, путем филмова, дијапозитива, осталог пропагандног материјала и кроз разговор, могао добити исцрпну информацију о условима боравка на нашем подручју. Поред тога тражили смо да нам се у Будви обезбиједи подесан простор за отварање једног савременог модерног информативног центра, који би био снабдјеვენ свим информацијама о нашем подручју, републици и читавој земљи, и био повезан са свим нашим туристичким субјектима. Овакав центар је сигурно један од императива савременог туризма. Поред тога тражили смо и подесан простор за смјештај пропагандног материјала. Нажалост, од свега овога нијесмо добили ништа. Наш Извршни одбор је на једној од својих посљедњих сједница поново расправљао ово питање и захтјев је упућен свим одговорним структурама наше општине у циљу да се овај проблем ријеша. Ово питање је, према дискусији

секретара Савеза, постављено и на посљедњој сједници СО Будва – Вијећа удруженог рада, и тада је донесен закључак да се ставља у задатак ИО СО Будва да под хитно испита могућност обезбјеђења одговарајућих просторија за рад Савеза.

● Туристичка друштва

Иста је ситуација и са туристичким друштвима. Иако постоји опште расположење па и захтјеви да се она морају хитно активирати, када им треба створити услове за рад, ту се стани. Но, изгледа да ће се и ту кренути са мртве тачке. Туристички савез ће својим финансијским планом за 1989. годину обезбједити симболичних десетак стarih милијарди да би нека друштва почела радити. Ово се првенствено односи на друштва у Петровцу и Светом Стефану гдје ће, како изгледа, бити ријешено питање њиховог бар најскромнијег простора. Према одлуци ИО Туристичког савеза свим друштвима је преко жиро-рачуна мјесних заједница већ уплаћено по 2 милиона динара за неке неоходне послове њиховог оживљавања. Став је Извршног одбора Савеза да ће се у друштвима (не одмах у свим), морати запослити по једно лице, и то врло квалификовано, са знањем најмање два страна језика, одговарајућом школском спремом, а посебно ентузијазмом за посао. Ово би били секретари друштва, професионалци.

Финансирање

Наравно, једно од кључних питања која треба ријешити је финансирање рада Савеза и друштава, јер је заиста немогуће радити у условима када се не могу стварати неки дугорочнији планови рада, јер се не зна колико ће бити средстава додијељено из укупне бора-

вишне таксе, а каква је тренутно ситуација у Савезу.

Једном заувјек, треба рашчистити с дилемом из којих средстава финансирају рад Туристичког савеза. Искуство нас учи да туристички савези општина највећи дио средстава за свој рад добијају од бора-вишне таксе. То је пракса у свим туристичким центрима наше земље, па и многих других земаља. Разлика само постоји у износу-проценту који се додјељује савезима. Почетком прошле године једна радна група формирана од стране нашег Извршног одбора обишла је све веће центре дуж Јадрана. Задатак ове групе је био да сними ситуацију везану за туристичка друштва. Тада се и дошло до података о подјели бора-вишне таксе о чему је сачињен посебан извјештај. Према тим подацима неке општине (Сплит, Дубровник, Задар) су читав износ бора-вишне таксе додјељивале туристичком савезу. У осталим мјестима је то био мањи износ.

Ради илустрације наводимо да је прошле године, према одлуци СО Будва нашег Туристичког савеза био намијењен износ од 12% од укупно убране бора-вишне таксе на подручју читаве наше Општине. У апсолутном износу то је требало да буде око 50 стarih милијарди динара. Ако се зна да нам је прошле године, и то на почетку, за штампање проспекта наше Ривијере тражено око 30 милијарди динара, онда није тешко закључити каква је наша финансијска ситуација. Но, и то изгледа није све, јер се у задње вријеме од појединих одговорних људи наше привреде износе захтјеви да се и та, тако мала средства, одузму туристичкој друштвеној организацији и додјеле рјешавању комуналних проблема наше општине.

Заиста се мора поставити питање колико ти људи познају рад нашег Савеза, када пренебрегавају чињеницу да све што Савез ради, а сјурра ће то радити и туристичка друштва, ради за наш туризам, за наш удружени рад. Само што сваки добијени динар, кроз мале, често скривене акције, вишеструко враћа нашој Ривијери. Туристички савез општине Будва, а посебно његов Извршни одбор и Скупштина, гдје сједе делегати свих наших привредних субјеката, оштро се морају супротставити овим идејама и изборити да наш Савез и друштва (бар за почетак свога рада а касније ће се она моћи и самофинансирати), добију много већи дио бора-вишне таксе него што је то био случај у 1988. години а поготово што се планира у 1989. години (7% укупне бора-вишне таксе).

Сви одговорни у нашој Општини морају да схвате да развојем туризма и посебно јачањем материјалне основе туристичке привреде, задаци и функције туристичке друштвене организације постају опсежнији, сложенији и одговорнији. Ово није само наша специфичност, већ искуство других, знатно развијенијих туристичких земаља Европе. Јачањем комерцијалног туризма у тим земљама јачала је и друштвена функција туристичких организација. У цијелокупном досадашњем нашем развоју наша туристичка друштвена организација је показала (а друштва у Будви и Петровцу су основана 1922. и 1925. године) да су за обављање веома одговорних и деликатних послова у туризму а који се непосредно економски не вреднују, незамјенива. Задаци и функције које обавља или би требало да обавља наша туристичка друштвена организација, у правилу, није-

су у карактеру и садржају рада нити једне друге организације.

● Послови и задаци

У Програму рада Туристичког савеза за 1989. годину, посебну пажњу треба поветити одређеним пословима и задацима о којима је већ било ријечи у овом програму.

● Један од привх задатака је обезбјеђење сталног извора финансирања рада Туристичког савеза и почетка рада туристичких друштава. Када то-кажемо мислимо на то да ће се она дијелом моћи самофинансирати обављањем одређених послова за које привреда није заинтересована, а прописи то допуштају.

● Упоредо с обезбјеђењем финансијских средстава, треба обезбједити и одговарајући пословни простор за Савез и друштва.

● Туристички савез ће пружити друштвима пуну помоћ око њихове организације и почетка рада.

● Један од сталних и веома значајних послова и задатака Савеза, поготово у овој години, је добро вођење опште туристичке пропаганде и информативне службе, било самостално, било у заједници с продајном службом ООУР-а „Будва“, „Монтенегротуриста“ и „Монтенегроекспреса“, као и свих осталих заинтересованих субјеката на подручју Општине, Републике, земље па и шире.

Пошто је за ове акције потребно обезбједити велика финансијска средства, много већа од оних која ће се добити од дијела бора-вишне таксе, Туристички савез ће покренути акцију, да се при њему формира посебан фонд за пропаганду, у који би били обавезни уплаћивати одређене улоге сви субјекти нашег туризма почев од Туристичког савеза, Скупштине општине, „Монтенегротуриста“ и свих његових чланица с нашег подручја, преко агенција, трговине, приватних радњи па до грађана. Једино тако ће се моћи планирати и водити пропагандна и информативна служба какву тражи туристичко подручје каква је Будванска ривијера.

● Од конкретних пропагандних акција које су у току или их треба извршити у овој години су:

а) **ИЗРАДА проспекта Будванске ривијере**, који није штампан од 1968. године. Проспект би био израђен на најмање 6 језика и у тиражу од 350.000 комада. Одређене припремне радње су већ обављене.

б) **ДОВРШЕТАК филма на касетама „БУДВАНСКА РИВИЈЕРА“**. Филм је израђен у српскохрватској верзији у трајању од 24. минута. Већ је поручен довољан број касета на нашем језику. Такође је поручена скраћена верзија у трајању од 12-13 минута, која ће бити урађена ускоро на енглеском, њемачком, француском и италијанском језику.

У преговорима смо и за израду још једног пропагандног филма, наравно другачијег саопштења, мо-

дерне поруке и позива гостима.

ц) **У ТОКУ је израда туристичког плаката Будванске ривијере. То је први пут да се ради плакат читаве наше ривијере.** Поручено је 5.000 комада и-бити ће довршен до почетка маја ове године.

д) **ДО почетка главне туристичке сезоне** треба да буде довршена туристичка карта наше Ривијере, са плановима четири пункта наше општине – Будва, Бечићи, Свети Стефан и Петровац.

е) **ВЕЋ дуги низ година** наш Савез располаже доста богатом фототеком црно-бијелих и колор фотографија и дијапозитива. Као и ранијих година поручене су нове количине овог материјала, посебно потребног многобројним новинарима из земље и свијета.

ф) **ЈЕДАН од најбољих** видова пропаганде је дочек иностраних и домаћих новинара, фоторепортера и ТВ екипа, и брига око комплетне организације њиховог боравка код нас и детаљним упознавањем с нашом туристичком понудом. Овај посао Савез ће обављати у заједници са Туристичким савезима Црне Горе и Југославије, у представништвима у иностранству и нашом привредом.

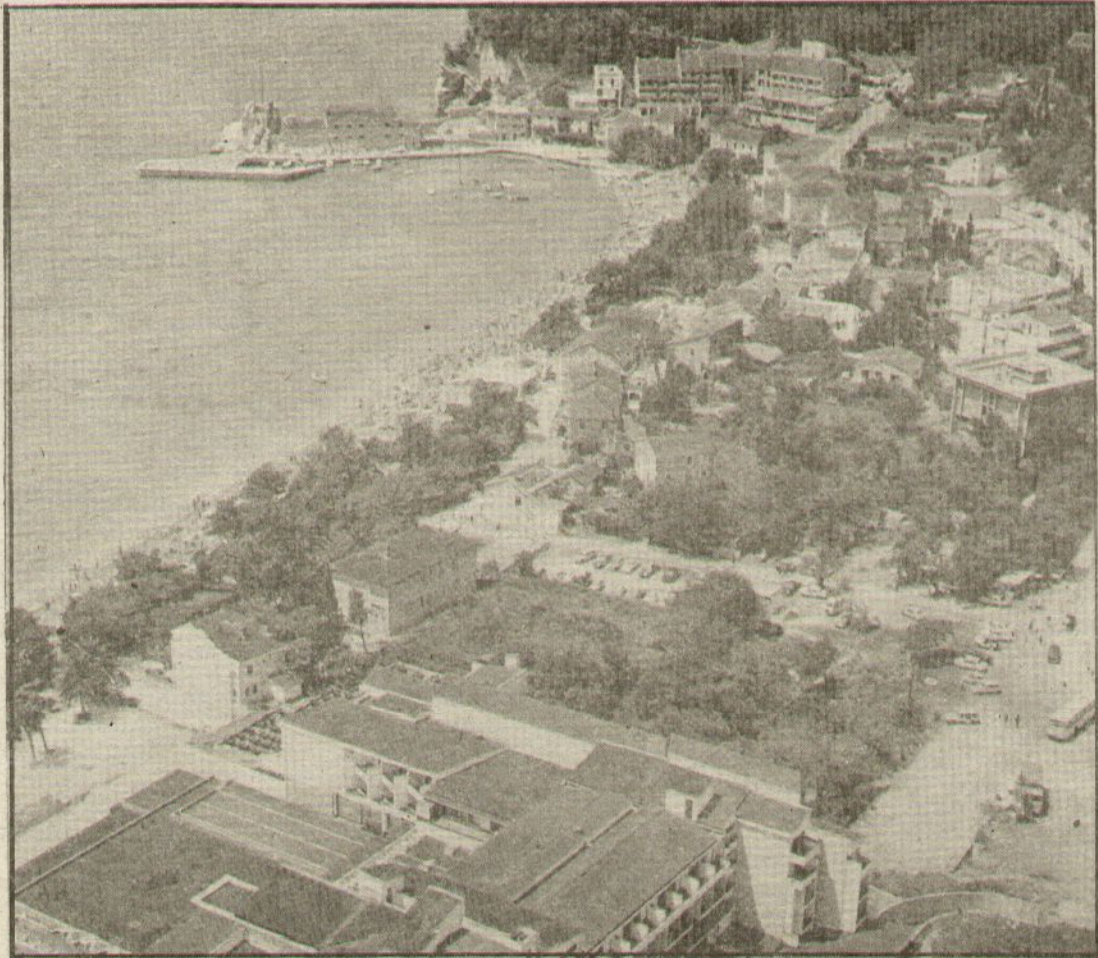
г) **У зависности од** расположивих средстава наста-виће се послови на реализацији пројекта туристичке сигнализације наше Ривијере. Овдје се у првом реду мисли на поправке и комплетирање већ постављених табла са основним подацима о нашој Ривијери на одређеним видиковцима дуж магистрале и путева према Цетињу и Титограду, постављање табла за огла-се, посмртнице и сл.

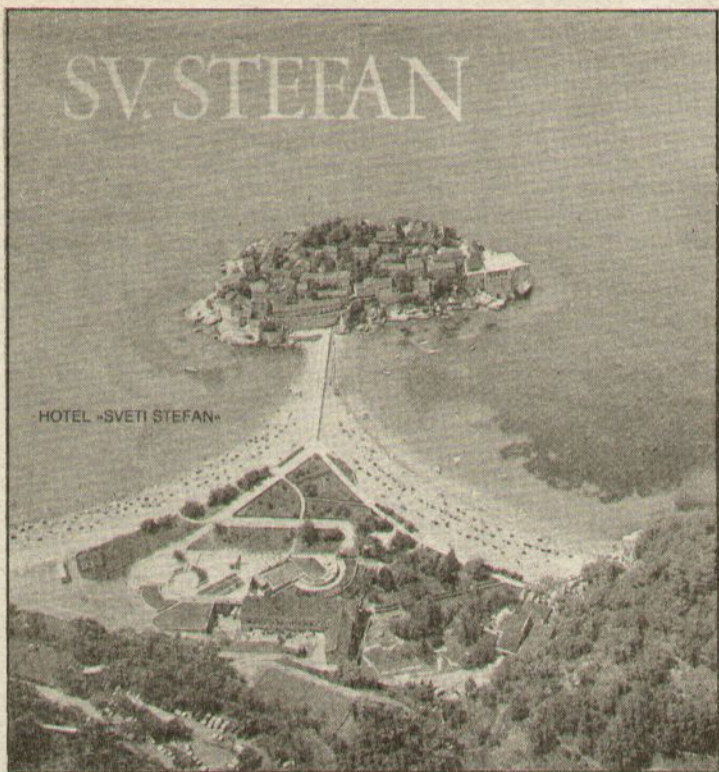
х) **ТОКОМ ове године** се планира комплетирање већ постојеће туристичке изложбе мотивима Старог града, манастира, као и нових туристичких садржаја.

и) **И ове године** ћемо наставити сталне пропагандне акције преко Радио-Београда, али их проширити на Сарајево, Загреб и Љубљану. Поред радија, поруке ће бити емитоване и преко ЕПП служби одређених телевизијских центара у нашој земљи. У договору са нашом привредом пропагандне поруке би биле емитоване током читаве године.

ј) **У заједници са** Међународном пропагандном заједницом НПА са сједиштем у Нијербергу, а чији је члан и наш Савез, већ дуги низ година, спроводиће се низ пропагандних акција на тржиштима Аустрије, Њемачке, Холандије и осталих земаља Сјеверне и Западне Европе, путем наступа на сајмовима, студијским путовањима новинара, штампањем проспеката и другог пропагандног материјала и организовања и других пропагандних акција везаних за пропaгирање туристичког пута Нијерберг-Будва.

к) **У заједници са** нашом привредом треба организовати презентацију наше Ривијере на сајмовима и

изложбама у нашој земљи и свијету. Поред тога ће се организовати и неколико путовања по нашој земљи у циљу упознавања појединих тржишта наше земље са условима боравка на Будванској виријери.

л) У току су разговори око издавања новог фотоводича наше Ривијере као и информатора.

м) Већ је наручена довољна количина наљепница, белева, значки, привјесака, отварача за поклањање новинарима и пословним партнерима.

н) Савез ће се, као и ранијих година, укључивати у нека домаћа и страна ТВ и остала такмичења која имају за циљ рекламу и пропаганду нашег туристичког подручја.

о) И током ове године Савез ће вршити оглашавање наше туристичке понуде у одговарајућим домаћим листовима и часописима, поготово стручним.

п) Уколико се обезбјеђи одговарајући простор, током године би почео са радом савремени Информативни центар који би бесплатно давао све потребне информације нашим гостима. Центар би путем телекса и других средстава био повезан са свим нашим туристичким објектима, са сличним центрима у Црној Гори и Југославији.

р) Савез ће редовно и тачно одговарати на све упите добијене из земље и иностранства о условима боравка на нашем подручју.

с) Савез ће приступити штампању или изради и других пропагандних материјала сам или у заједници са осталим субјектима са нашег подручја.

● У овој години а и убудуће, Савез ће посебну пажњу посвећивати заштити човјекове средине као и уређењу наше ривијере. То треба да буде стална брига, како нашег Савеза, тако и туристичких друштава, јер у данашњем времену чиста околина (море, плаже, вода и ваздух) су најјача пропаганда за привлачење туриста.

У вези са овим Савез планира (већ је почео спрово-

ђење) низ акција у заједници са мјесним заједницама, туристичким друштвима, школама, комуналним организацијама и осталима.

● Настављена је акција „2000 ружа“ које ће ове године бити проширена и на маслине. Пошто се до садница није могло доћи сада, акција ће бити обављена у новембру мјесецу ове године.

● У току је штампање великог броја плаката, порука и летака, који се односе на годину квалитета, заштиту човјекове средине и уређење наше општине. Поруке су првенствено упућене нашој омладини, ђацима као и свим грађанима.

● У договору с Радио-Будвом и „Приморским

новинама“ успостављаће се свакодневни контакти са нашим грађанима везаним за акције уређења подручја, дворишта, балкона, као и подизању опште туристичке културе.

● Са Друштвом „Делфин“ су у току разговори о организовању акције чишћења приобалног дијела мора, од плаже Јаз до Буљарице.

● Уз помоћ школа и мјесних заједница биће организоване одређене акције на уређењу нашег подручја.

● Уколико се обезбједе финансијска средства, започеће реализација већ давно зацртане акције нашег Савеза – озелењавање Јадранске магистрале.

● Туристички савез ће израдити краћу анализу тока прошлогodiшње туристичке сезоне са предлогом Програма мјера и акција на припремама пословно-туристичке 1989. године.

● У првој половини године ће се одржати редовна скупштина Туристичког савеза општине Будва. Поред разматрања редовних питања (Извјештај о раду и финансијском пословању у 1988. године, као и Програм рада и Финансијски план Савеза за 1989. год.) Скупштина посебну пажњу мора посветити положају наше туристичке организације и

њеној улози у даљем развоју туризма на нашем подручју.

● Савез ће и у овој години наставити са већ традиционалном анкетом међу домаћим и иностраним гостима. Циљ анкете је да се добију одговори домаћих и иностраних гостију: колико су задовољни боравком на нашем подручју и што треба урадити да тај боравак буде садржајнији и бољи. У овој години анкетом ће бити обухваћен већи број домаћих и иностраних туриста.

● У заједници са надлежним органима СО Будва, мјесним заједницама, туристичким друштвима и појединим агенцијама Савез ће се бринути о што бољој организацији приватног смјештаја. Посебно брига Савеза на том плану је да се на вријеме утврде цијене лежаја у приватном смјештају за индивидуалне госте и да се штампа одговарајући цјеновник услуга које грађани пружају гостима. Поред тога Савез ће са осталим заинтересованим субјектима спроводити одређене акције за што бољу продају и попуњавање капацитета. Да би се код грађана-власника соба појачао интерес за изнајмљивање соба у

пред и посезони, као и зими, Савез ће код СО Будва предузети потребне мјере у циљу давања одређених пореских олакшица овим домаћинствима.

● Један од сталних задатака Савеза је перманентно и уредно вођење евиденције о броју туриста на нашем подручју током дана, мјесеца и године. И у прошлој години је било доста проблема код утврђивања дневног броја гостију, и то у приватном смјештају. Са надлежним службама СО Будва и организацијама – посредницима треба на вријеме ријешити ово питање.

● О свим важнијим догађајима у нашем туризму, као и о броју гостију, Савез ће најмање једном седмично обавјештавати Радио-Будву, „Приморске новине“, дописнике с нашег подручја, као и Туристички савез Црне Горе и Југославије. Са важнијим и интересантнијим вијестима Савез ће се укључивати у акцију „Радио лето“ коју сваке године води Радио Титоград.

● И ове године Савез ће помоћи акције које води Туристички савез Југославије под називом „Унапређење квалитета у туризму

'89", као и акције које води Туристички савез Црне Горе „Бирамо најбоље '89". Обије ове акције имају за циљ побољшање квалитета услуга у нашем туризму.

● Туристички савез ће иницирати или ће се укључивати у све акције које се буду покретале да се Стари град што прије и што боље укључи у нашу туристичку понуду.

● Савез ће КИЦ-у помоћи у организацији Међународног фестивала карикатуре „Будва 1989". Фестивал је био организован прошле године и то након дугогодишње паузе и показао се као веома успјешна манифестација, интересантна како за домаће, тако и за иносране госте.

● Како је то већ дугогодишња пракса, Савез ће водити све послове Координационог одбора за припрему и вођење овогодишње туристичке сезоне, као и појединих конкретних акција предвиђених програмом.

● Савез ће се свим снагама борити да се туристичка сезона продужава на пред и посезону као и на зиму. У вези са овим Савез ће помагати све акције и манифестације чија је сврха продужење сезоне (разна спортска и забавна такмичења, конгреси, ловни и риболовни туризам, одржавање локалних манифестација и сл.).

● Као дугогодишњи члан Удружења конгресних градова Југославије „Југо-конгрес" Савез ће се укључивати у све акције које води ово удружење, а у циљу развијања овог врло важног вида туризма за који наше подручје има оптималне услове.

● Када се активирају туристичка друштва, Савез ће у заједници са њима отпочети дугорочну акцију за подизање опште а посебно туристичке културе код наших грађана, а посебно дјеце, за развој лијепог по-

нашања. У контакту са гостима, за враћање љубазности и срдечног прихвата туриста, врлина које су се почеле губити и заборављати у вртоглавој трци за што већом зарадом.

● Крајем ове године, у заједници са осталим заинтересованим субјектима, Туристички савез ће бити организатор великог југословенског скупа о уређењу, коришћењу и за-

штити наших плажа, једног од наших највећих добара, којему се не поклања потребна пажња.

● И у 1989. години Савез ће бити суорганизатор већ традиционалне манифестације Међународно такмичење бармена „Свети Стефан '89".

● Наша Ривијера, а преко Туристичког савеза општине и наше привреде, се показала као веома добар организатор домаћих и међународних шаховских такмичења, која иначе имају велики пропагандни значај за наше подручје.

Савез ће се и ове године укључити у организацију једне такве манифестације.

Вјероватно ће то бити организација зонског турнира за такмичење за свјетског првака у шаху.

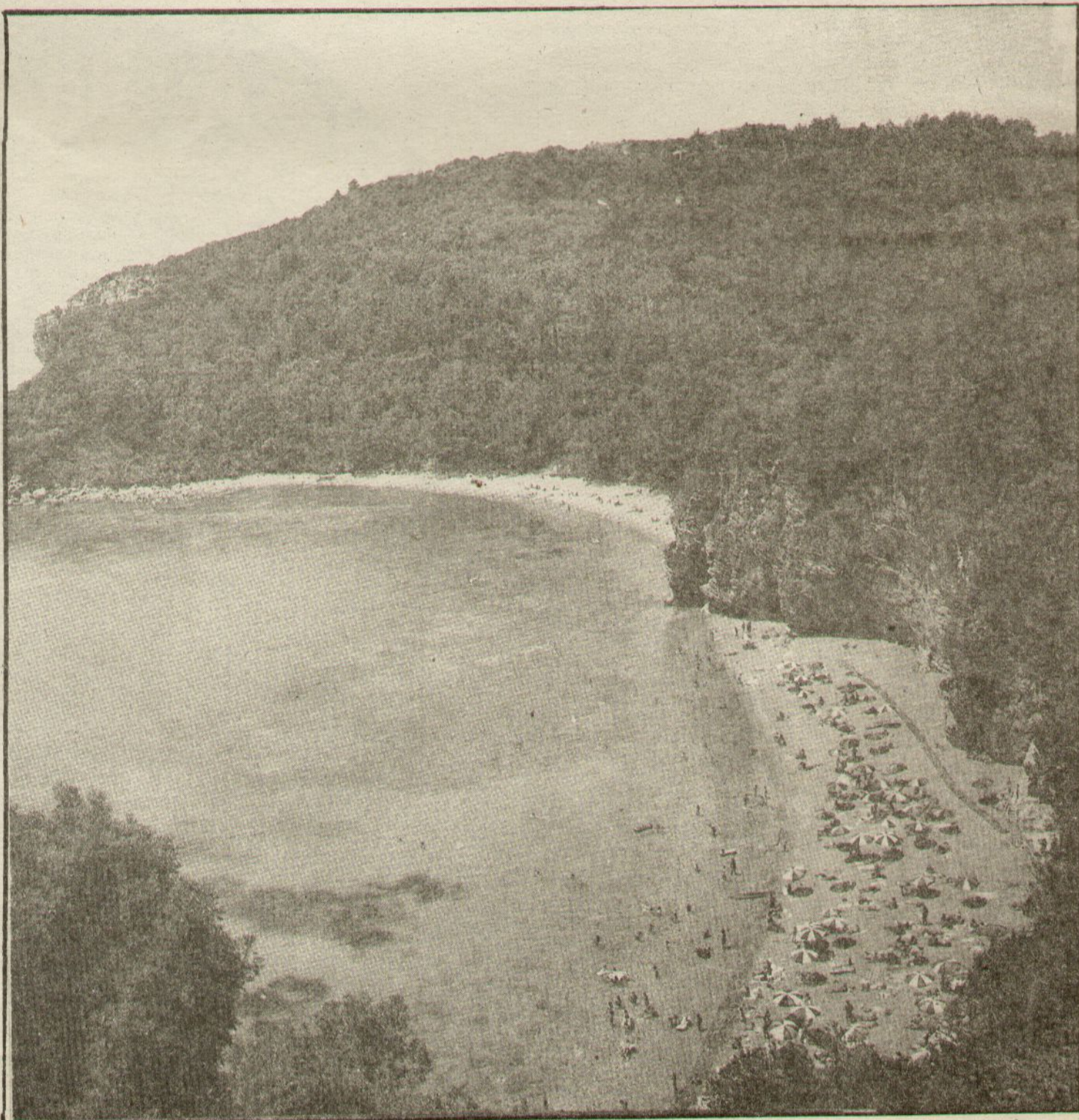
● И у овој години, Савез ће бити суорганизатор манифестације која је прошле године одржана у Будви – сусрет свих југословенских ТВ и радио кућа, ЕПП програма са привредницима. Ова манифестација нема само комерцијални, већ посебно пропагандни ефекат.

● Савез ће се укључивати у све акције које буду предузимали поједини субјекти са нашег подручја а и шире, а буду имале за циљ унапређење наше туристичке понуде и повећање туристичког промета.

Овим предлогом Програма рада Туристичког савеза општине Будва за 1989. годину, није било могуће обухватити све послове којима ће се Савез бавити, јер се многи послови и задаци појаве изненада и непланирано. Овај Програм је веома садржајан и обиман и тражиће пуно ангажовање свих запослених у Туристичком савезу, његовог Извршног одбора а и саме

Скупштине Туристичког савеза. Без пуног ангажовања свих ових субјеката и без обезбјеђења основних услова за рад – пословног простора и довољно финансијских средстава, постоји бојазан да многе од планираних акција неће моћи бити извршене, а то ће сигурно имати негативан утицај на наш туризам.

ТУРИСТИЧКИ САВЕЗ ОПШТИНЕ
БУДВА

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА XVII

БРОЈ 357

25. АПРИЛ 1989.

ЦИЈЕНА 1500 ДИНАРА

ПОЛИТИЧКА СИТУАЦИЈА У ОПШТИНИ

ТРОШЕ СЕ КРЕДИТИ ПОВЈЕРЕЊА

● Зашто је стабилност фотеља, основни фактор процјена о политичкој ситуацији?

ОД ОКТОБАРСКИХ догађаја у Црној Гори када је народна милиција измјерила народу демократију, над нашом општином лебде сјенке сломљених транспарената и неиспуњених захтјева за демократизацијом и јавним подношењем рачуна, или одговорношћу.

● Да ли је наше привредно и политичко руководство својим радом и резултатима заслужило то што му се последњих мјесеци приписује (и потписује), приговара и оспорава, тешко је закључити, јер никако да дођемо до праве и потпуне истине.

● Вријеме пролази – политичка напетост расте.

У октобру су „претјерани“ захтјеви народа и радника за демократијом сузбијени страхом од негативног утицаја на туристичку сезону која је тада била на измаку.

● У јануару нам се догодио одбор за митинг и страх од митинга који су хтјели да организују искомпромитовани људи ради личне афирмације и поравнања старих политичких рачуна, а као реакција на то догодио се народ који ћути, аплаудира својима горе и не жели никакве промјене, одбијајући чак и помисао да би се могло протрести кадровско решење.

● Вријеме пролази – политичка напетост расте.

И тако принципом тромјесечних циклуса одржавања статуса-квоа, доспјели смо до априлског круга пакла званог штетност јавности и демократије. Ових дана свједочи смо (зашто не и актери?) процеса у ООУР „Будва“ и Мјесној заједници Будва I, који покушавају да пробију оквир демократије који су им поклонили и намијенили као мјеру институције система.

● Прво подруштљавање, а затим експропријација пословног простора у Старом граду (чију неекономску и неморалну основност више нико не оспорава) неколико година је фабриковала сукобе и реметила међуљудске односе, да би се с тим наставило и након одлуке Скупштине општине да се приземља враћају власницима, јер је општински орган управе оцијенио да треба сачекати још мало. Затим је успједила непријатна фарса са (не)кажњавањем грађана у Старом граду који су измирили друштвене обавезе за издавање апартмана, а оптужени су за незаконито стечену добит. Прво им је обећано да их нико за то неће казнити, затим им је Општински суд на основу пријава пореске инспекције одмјерио казне, а на крају ум је поново обећано да неће платити казну и да ће им се жалбе

прихватити. И све то под истим, општинским кровом. Онда је дошло на ред иселјивање неких грађана старе Будве из стапова солидарности, од којих су неки и овај 15. април, деценијашњицу катастрофалног земљотреса, дочекали без крова над главом. Један није имао ни ту „привилегију“ даровану од администрације – Ристо Николић је умро не стигавши да напише жалбу на рјешење којим му се налагаје иселјење из стана солидарности.

● Након свега грађани старе Будве пресавили су табак и траже одговорност и оставке председника Скупштине општине, начелника Општинског одјељења за урбанизам и директора РО у оснивању „Стари град“. Е, тада је настао политички проблем, нарушила се политичка ситуација. Није шала, траже се оставке! Оно све прије захтјева за оставке мање је битно, не звучи политички атрактивно, нити дјелује мобилизаторски.

● Радници ООУР „Будва“ не траже оставке него референдум на коме би се изјаснили о повјерењу члановима пословног одбора ХТО „Монтенегротурист“, директору ООУР „Будва“ и директорима радних јединица овог ООУР-а. Прво на збору радника РЈ „Авала“, а онда на збору свих радника ООУР-а, радници су оцијенили да пословна политика није добра, да константно пада туристички промет, да су ниски лични доходи, да се гомилују негативности као посљедица неодговорног понашања и рада руководећих људи, и да је референдум о повјерењу директорима једино рјешење. Радници су тако открили заборављено право, а да су се тога раније сјетили (можда и би да су им плате реално биле колико и сада) сигурно би данас све било другачије. Можда не кадровска слика, колико пословни резултати.

● То су два питања у чијем је коријену чврста спрега са политиком и начином рада које желимо назвати бившим, пропалим, свргнутим, али се из дана у дан увијерамо да није ништа дефинитивно ријешено одласком неколико црногорских челника, већ да ће дуго и дуго трајати одумирање такве политике. Требаће доста времена, политичког знања, храбрости и одважности, да се у свакој средини прокрче путеви изласка из старог и преласка на нови политички курс. Па и у нашој средини коју посебно они којима је то лично значајно, желе представити изузетком, оазом црногорске суморности.

● Демократију, додуше, сви схватају како им лично одговара. Различито они са позиције моћи и утицаја од оних (којих је много више) који се осјећају запостављеним и политички одстрањеним. Зато смо у ситуацији да они „одозго“ тврде да је све у реду (и горе и доле), док се не заљуљају фотеље, па

се одједном на сва звона објави сложеност политичке ситуације. Свођење демократије на стабилност фотеља (и фотељаша) која подразумијева искљученост јавности и дозирање информација по својој вољи, одговара само интересу оних који желе да власт задрже у кругу истомишљеника и несметано репродукују „нове“ кадрове гарнитуре. Тако више не може. Не због помодарства и „уличне“ демократије, него што су кредити повјерења у такву политику и такве кадрове потрошени, пошто те инвестиције дају све слабије резултате. То схватају сви осим оних којима је таква политика лично помогла и не желе да је се одрекну, надајући се и плодовима свог минулог рада.

● И тако у корист старе праксе а на штету свих и свега што треба да дође, исцрпљујемо се у доказивању свог формалног легитимитета, заборављајући да је за то вријеме скоро све стало: ишчекује се, препричава, оспорава, нико никоме не вјерује. У тој и таквој „демократизацији“ не примјећујемо да нам је како-тако почела туристичка сезона, да ће нам очекивање политичког расплета довести до привредног и укупног друштвеног заплета. Другим ријечима, што дође прије до политичког расплета, биће мањи и лакше савладаив привредни и друштвени расплет.

● Зашто тога нијесу свјесни они горе који су заплели и од којих се очекује да расплету ктупко наше поремећене политичке ситуације? Јер, поновимо још једном, вријеме пролази а политичка напетост расте.

■ В.М. Станишић

Хотел „Славија“ 15. априла 1979. године – фотографија Милорада Тодоровића која је обишла свијет. Април 1979 – април 1989. године – десет година обнове и изградње подручја пострадалих у катастрофалном земљотресу – у овом броју „Приморских новина“ на странама 6, 7, 8 и 9.

У ОВОМ БРОЈУ ОПШИРНО, АКТУЕЛНО, АНАЛИТИЧКИ:

- Комунисти и неправилности – шта је Општински комитет СК закључио о писању штампе?
- „Пробудили“ се угоститељи – од идеје до одлуке о референдуму за и против повјерења директорима.
- Зашто старограђани траже оставке?

ДОДАТАК „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“

ПРОГРАМ РАДА ТУРИСТИЧКОГ САВЕЗА ОПШТИНЕ ЗА 1989. ГОДИНУ

**ПРВИ
МАЈ**
међународни
празник рада
честитају Вам

Редакција
„Приморских
новина“
и
Културно-информативни
центар

САВЕЗ КОМУНИСТА И НЕПРАВИЛНОСТИ

ЧЛАНСТВО ИМА РИЈЕЧ

Општински комитет СК је на посљедњој сједници у старом саставу 21. марта разматрао и усвојио Оцјене и ставове поводом појава и неправилности изнијетих у јавним гласилима и на састанцима основних организација СК које је припремила радна група (Рајка Ђуровић, председник, Илија Кажанега, Михаило Ивановић, Владимир Дапчевић и Ђорђе Медин) и са закључцима упутио на расправу и спровођење у основне организације СК.

Поступајући по захтјевима основних организација Савеза комуниста Општински комитет се упознао са садржајем написа у штампи у вези пропуста и девијација органа и организација у нашој општини, прегледано је мноштво документације и обављени разговори с представницима скоро свих друштвено-правних субјеката, и након тога утврђене оцјене и ставови.

И поред чињенице да су у Будви као мањој општини прилично изражене братственичке, родбинске и кумовске везе што се мора одразити и у руководећем кадру, присутне су неке негативне тенденције које директно или индиректно производе и остале.

У поступку селектирања општинског врха значајну улогу одигравају поједине неформалне групе будванских моћника при чему су најчешће предлагани појединци који својом послушношћу гарантују сигурност и заштиту предлагача. Сликају се поштовани принципи републичких и савезних органа у овом домену са свим негативностима и апсурдима. Републички врх је често имао и пресудан утицај приликом именовања најодговорнијих носиоца јавне функције. Задовољене братско-племенског кључа и хоризонтално кружење појединаца с једне на другу функцију имало је негативног утицаја на избор општинских челника. – наглашава се у материјалу ОК СК. – Поједина тијела овлашћена за предлагање носиоца јавних и привредних функција нијесу испуњавала своју обавезу на најквалитетнији начин, а њихово постојање и деловање се карактерише као проблематично. У највећем броју случајева демократски принципи избора су дјелимично или потпуно искључени. Такође је неизбежна констатација о форумском вођењу кадровске политике. Новописани начин избора Општинског комитета и његовог председништва су свакако пионирски кораци у циљу постизања максималне демократизације и јавности избора.

И поред појединих неправилности, мишљење Комитета је да је у општини „испливао“

велики број младих, способних и креативних кадрова на том путу би требало истрајати.

Увидом и провјером расположиве документације, записника СДК, документације РО „Стари град“ и консултацијама са стручним службама, није утврђено да је било злоупотреба у продаји станова од стране РО „Стари град“, те због тога нијесу прихватљиве оцјене да су цијене продатих станова испод објективних граница, нити да је продаја обављена на непрописан начин. Није било пропуста ни у промету непокретности у Старом граду после земљотреса.

Стамбена политика се лоше води на нивоу наше друштвено-политичке заједнице, па је лако претпоставити слабоћу у изградњи и продаји станова. Пракса је, не само у случају изградње стамбеног насеља „Под Дубовица II“, да удружени рад исказује потребе за становима без обзира на могућности, па су грађевинске организације или СИЗ принуђене да изграде стамбене продају заинтересованим лицима као станове за одмор. У вези продаје станова у насељу „Под Дубовица“ основан је приговор да је цијена квадратног метра била иста за све купце без обзира на вријеме куповине стана, односно без обзира што су једни анажовали средства од самог почетка градње а други нијесу, чиме су они који су раније уплатили доведени у неравноправан положај.

Приговор да је станове у овом стамбеном насељу требало продавати путем лиценцијације није прихватљив, јер се по мишљењу Комитета, овдје може примјенити мишљење Врховног суда СР Србије по коме када се ради о продаји непокретности коју је организација удруженог рада у оквиру свог редовног пословања произвела за тржиште у сврху продаје, онда нема мјеста примјени одредби о продаји путем јавног надметања или путем прикупљања понуда.

Најновијим записником грађевинске инспекције констатовано је у вези спорних поткровља у насељу „Под Дубовица 2“, да се изнад гарсоњера налазе поткровља у која се улази из истих гарсоњера, да је конструктивни дио радова изведен према пројектној документацији, да нијесу изведени дјелови преградних зидова и није уграђено двоје врата предвиђено пројектом, да је мимо пројектне документације на таванском простору изведена инсталација (водовод, електрична и канализација), да су уграђени типски прозори, да је тавански простор преграђен преградним зидом, да је отвор за излазак на тавански простор већих димензија од оних предвиђених пројектом, да је ове радове на таванском простору извела ГРО „Интеграл“ из Суботице. Грађевински инспектор је донио рјешење којим се инвестицију ООУР „Новоградњи“ налаже да прибави допунско одобрење за све изведене радове. С обзиром на чињеницу која су лица куповала ове станове, оцијенио је Комитет, није смјело доћи до спорних и нејасних ситуација.

Комитет је „ослободио“ одговорности Општинско вијеће Савеза синдиката због тога што су уговор о грађњих стана са Стамбеном задругом „Елмос“ потписали и они који имају ријешено стамбено питање, већ након расвјетљавања и утврђивања чињеница основне организације СК у срединама

које су омогућиле радницима да купују станове на које немају право, су дужне да утврде политичку одговорност појединаца.

Пословодне структуре ООУР „ПТТ Саобраћаја“ одговорне су за настали проблем „поштанских“ станова у насељу Бабин До. Споразумом са ГРО „Интеграл“ ООУР „ПТТ Саобраћаја“ је пренијела право продаје изграђених станова на извођача радова, чиме је пропустила могућност да кроз продају станова на тржишту обезбједи што већи број станова за своје раднике. Тако је умјесто 15, радницима ООУР „ПТТ Саобраћаја“ припало само 8 станова.

Имовински односи у Старом граду већ неколико година терети односе и ствара политичку напетост. Два основна циља и друштвени интерес у обнови и ревитализацији Старог града били су враћање живота и стварање услова да заинтересовани привредни субјекти добију одговарајући пословни простор. Живот у Стари град се постепено враћа, али привредна активност у пословном простору још практично није ни почела због неријешених имовинских односа. Иако је лакше расуђивати са временске дистанце да ли је требало или не експроприсати пословни простор, неспорно је да се у његовом рјешавању и приступању експропријацији пошло погрешним путем. Да је прављен економски елаборат оправданости експропријације читавог пословног простора, оцијенио је Општински комитет, сигурно би указао на не одрживост одабраног рјешења. Погрешан пут је одабран и са становишта рјешавања проблема незапослености и са становишта враћања животних функција граду.

Проблеми урбанизма и даље су врло актуелни без обзира на постигнуте позитивне резултате у неколико задњих година. Законска рјешења из просторног планирања објективно намећу компликовану процедуру обезбјеђења потребне документације али истина је да ми у пракси локалним прописима, навикама и неодговорним понашањем често стварамо проблематичне ситуације. Законска регулатива из урбанизма није увијек поштована тако да је било доста примједби од стране републичких инспекцијских органа. Садашње стање урбанистичких планова карактерише одређена неу складаност рјешења и стања на терену. Ово се за старије планове односи на подручје Господице, а за новије планове зона Старог града. Још није усвојен Детаљни урбанистички план Центар Будве.

Неистинити су, оцијенио је Комитет, написи у штампи око укртавања стамбених објеката у близини ријеке Грђевице руководиоца из Будве, јер је провјером утврђено строго поштовање законске процедуре у поступку усвајања конкретних планских докумената нижег и вишег реда.

Поједине неправилности у коришћењу средстава Фонда за рекламу и пропаганду ХТО „Монтенегротурист“ најчешће се огледају у књиговодственим и техничким мањкавостима, као и у нередовном правдању и ликвидирању путних налога, рачуна угоститељских објеката, неидентификације рачуна. Репрезентација ХТО „Монтенегротурист“ је често изложена критички, нарочито када нема пропагандни карактер, а у великом дијелу се троши у приватним локалима. Одлуке самоуправних и других

● У основним организацијама СК почела расправа о оцјенама и ставовима Општинског комитета поводом појава и неправилности изнијетих у јавним гласилима и на састанцима ООСК.

надлежних органа приликом трошења ових средстава су неопходне, иако је било случајева да су оне изостајале. Изостала је права и квалитетна информација о коришћењу средстава Фонда што, по мишљењу стручних служби и пословодних структура, треба побољшати. Глобална оцјена је да су средства за рекламу и пропаганду недовољна за озбиљније рекламно-пропагандне акције, али и да је строго намјенско коришћење тих средстава предуслов да би се избјегли напади на трошење ових средстава.

Комитет је позитивно оцијенио фестивал „Град-театар“ и активност Културно-информативног центра на побољшању културно-забавног живота у функцији побољшања туристичке понуде, уз примједбу да фестивал треба бити више присутан у другим дјеловима општине, посебно у Петровцу и Светом Стефану. Радио-Будва је за кратко вријеме оправдала постојање и поред врло скромних материјалних и кадровских могућности и допринијели да грађани буду информисани о догађајима у општини и шире. Проблем нечујности Радио-Будве у Петровцу би требало што прије ријешити и томе оснивач треба да поведе више рачуна.

На основу увида у документацију Комисије за рјешавање стамбених потреба учесника НОР-а, Комитет је оцијенио да није било злоупотреба и деформација приликом расподјеле стамбених кредита, нити се може закључити да је комисија радила мимо својих самоуправних аката.

Оснивање и постојање Омладинског сервиса „13. јул“ по оцјени Комитета, може се посматрати као оправдано, али се тешко отети утиску да је исти био параван за знатан број неправилности и незаконитости у раду организација удруженог рада на нашем подручју, као и рада самог Сервиса. Будванска привреда је масовно запошљавала раднике преко Омладинског сервиса „13. јул“, као и других сервиса, с јасним циљем да до сезонских радника дође што јефтиније, што се једино могло постићи заобилажењем законских и подзаконских прописа.

Ово су, између осталог, ставови и оцјене Општинског комитета СК о неправилностима помињањем у средствима јавног информисања и на састанцима основних организација СК у нашој општини, који су предмет расправе и спровођења у основним организацијама.

Припремио:
В.М. СТАНИШИЋ

ЗАКЉУЧЦИ

1. Превaziћи досадашње негативности у вођењу кадровске политике у Општини путем пријене демократских принципа предлагања и избора да би се афирмисали најспособнији кадрови.

У циљу враћања угледа Савеза комуниста као и личног доприноса чланова СК демократизацији односа у друштву, задужују се комунисти на руководећим мјестима у организацијама удруженог рада да омогуће свим радницима запосленим у организацији да се путем референдума изјасне о њиховом дјелу посвећено.

2. Према оцјени Општинског комитета СК Будва за настале пропусе код изградње већег броја станова у стамбеном насељу „Под Дубовица 2“ него што је објективно требало градити, снос одговорности органи СО Будва. Исти су у вези са овим били обавезни процјенити реалне потребе, а потом ООУР-у „Новоградњи“ омогућити њихову изградњу.

Констатије се да је неопходно до краја спровести активност надлежних државних органа и других органа на испитивању есенцијалних неправилности око спорних поткровља у насељу „Под Дубовица 2“, уз напомену да је у цијелој ситуацији значајну улогу имала приватизација појединаца.

Уколико се након спроведене активности надлежних органа утврди да је било неправилности у раду ООУР „Новоградњи“ потребно је да ООСК утврди и предузме конкретне мјере идејно-политичке одговорности.

3. Цјелокупна акција у вези рјешавања стамбених питања радника путем куповине станова у власништву код СШКЗ „Елмос“ оцјеније се као позитивна.

Општинско вијеће Савеза синдиката је одиграло посредничку улогу и не сноси одговорност за евентуалне пропусе.

Сутерније се СШКЗ „Елмос“ да строго поштује законске прописе из ове области, нарочито одредбу која се односи на могућност стицања својства члана Стамбене задруге.

У цијелој акцији негативан акценат дали су поједини правни субјекти код њихове интерне расподјеле права на куповину стана.

4. Одговорност за настале пропусе код изградње и продаје стамбеног објекта у насељу Бабин До сноси ООУР „ПТТ Саобраћаја“ Будва.

Задужује се ОО СК ове организације да утврди и предузме конкретне мјере идејно-политичке одговорности.

5. Обавезују се надлежне службе Скупштине општине Будва, РО у оснивању „Стари град“, Будванска основна банка и др. да се максимално ангажују и дају пуни допринос на плану остваривања услова за што брже враћање живота и привређивања у Старом граду Будве. Посебно комунисти у овим заједницама и организацијама морају се ангажовати на разрјешавању ове проблематике.

6. Да Скупштина општине Будва у што краћем року спроведе поступак ревизије стварних детаљних планова и урбанистичког пројекта Старог града Будва, чиме ће се осјетно смањити присутна проблематика у овој важној сфери нашег дјеловања.

7. Оцјеније се да је потребно уложити максималан напор на плану побољшања рекламно-пропагандне сфере ХТО „Монтенегротурист“ уз најобавезнији надзор и контролу навијеног трошења ових средстава.

У ври економске стабилизације средстава која се издавају за репрезентацију у намају рекламно-пропагандни карактер, потребно је рационализовати.

С обзиром да су у напријед наведеном тексту евидентирано поједине неправилности у коришћењу средстава Фонда, потребно је да ОО СК РЗС „Монтенегротурист“ утврди и предузме идејно-политичке мјере за носоце неправилности.

8. Констатије се да су на плану културно-информативне дјелатности у општини постигнут позитивни резултати уз одређене евидентне слабости.

Потребно је обезбједити адекватна средства за финансирање Културно-информативног центра Будва уз појачану друштвену контролу навијеног трошења истих.

С обзиром да контрола материјално-финансијског пословања од стране СДК Будва још није завршена, потребно је о овом питању расправити након доношења званичних налаза.

Приморске новине

Лист ССРН општине Будва Издавач Културно-информативни центар Будва. Директор Велибор Золак. Уредје Редакцијски колегијум Главни и одговорни уредник Владимир Станишић. Адреса редакције: „Приморске новине“ Будва, телефон 41-194, 41-487. Број жиро-рачуна 20710-603-1809, код СДК Будва Штампа НИО „Побједа“ ООУР Графичка дјелатност Титоград Преплата за годину дана 45000 динара, за иностранство 30 долара. Рукописи се не враћају

ОПШТИНСКИ КОМИТЕТ СК БУДВЕ

ПОДРШКА ДЕМОКРАТСКИМ ПРОЦЕСИМА

АКТУЕЛНА политичка ситуација у општини, била је једино питање о којем се расправљало на последњем састанку ОК СК одржаном 18. априла. У уводном дијелу председник ОКСК **Миростав Ивановић** је истакао да је она доста сложена, а о томе говори и велики број састанака који се у последње вријеме одржавају на подручју општине. И поред тога што је туристичка сезона на прагу, као да се о њој најмање говори. На другој страни траже се оставке појединих општинских функционера, један број састанака се прекида због различитог схватања демократије, а неки баш ту демократију покушавају злоупотребити на појединим састанцима.

Највише расправе било је око заказаног збора радника ООУР-а „Будва“ на којем ће се расправљати о пословној политици и иницијативи РЈ „Авала“ о расписивању референдума за утврђивање повјерења руководећим радницима ХТО „Монтенегротурист“ и ООУР „Будва“, чије је одржавање председништво ОК СК подржало. И на овом састанку неки су се запитали, нијесу ли све ове расправе у ово доба године мач са двије оштрице с обзиром на почетак туристичке сезоне. Други су били мишљења да за такву бојазан нема потребе.

Симо Куљача се запитао зашто је ове године Црногорско приморје најслабије продато на иностраном тржишту од свих туристичких регија у Југославији. Заложиво се да се досадашња пракса хитно мијења предлажући да прави људи дођу на права мјеста.

Васо Станишић се запитао зашто само када се некеме залуљају фотеље, констатијемо да је политичка ситуација нарушена, а ништа се није учинило још од октобра да се таква ситуација мијења. Ако радници траже збор и преузимају одговорност за његову организацију, онда се њега не треба плашити.

У ТРИ ПАСУСА

ПО ВОЉИ БИРОКРАТИЈЕ

● **НАКОН** састанка Одбора за ревитализацију Старог града са представницима општинских и републичких органа управе и правосудја, одржаног 11. априла, изгледа да више ништа није спорно око спровођења одлуке СО Будва о деекспропријацији и враћању приземља у Старом граду власницима. Ово изгледа наглашено је због искустава да око Старог града ништа није сигурно, што су различита мишљења и тумачења до краја искомпликовала све што се могло једноставно и брзо ријешити. Проблем који је (изгледа) ријешен 11. априла настао је након тужби које су против одлуке СО о деекспропријацији покренули окружни јавни тужилац и републички јавни правобранилац и тврдили Одјељења за урбанизам СО да због тога не може да се спроводи скупштинска одлука.

● Услиједили су састанци грађана, збор грађана, састанци одбора, један неуспјели и коначно један успјели састанак са представницима општинских и републичких органа, да би након скоро два мјесеца републички јавни правобранилац саопштио какс његова тужба не омета спровођење општинске одлуке с враћању приземља, већ сам указује на неке формално-правне недостатке које треба отклонити.

● Тако је ријешен спор који није ни постојао и истовремено наметнуо питање коме је требало ново двомјесечно поддржавање давано вреле атмосфере око обнове старе Будве. Је ли и то (нечији) друштвени интерес на чијој заштити просто изгубосмо, уопште не примјећујући да економска валоризација пословног простора у Старом граду чека добру вољу бирократије?

В.М.С.

Љубо Рађеновић овај збор сматра редовним и на њему ће радници одлучити о референдуму, за којег сматра да је неопходан. Он каже да је референдум миран и културан чин и неће имати одраза на госте који ће боравити код нас, а свако његово одлагање не би било добро.

Станко Гиговић каже да је процес демократизације у Будви успорен и поред свега, предлажући да се уради садржајнија анализа политичког стања у општини. Оваква ситуација по ријечима Гиговића резултат је дугогодишње затворености, поготово у кадровској политици и захтјеви за демократским промјенама не треба да чуде. У том смислу он предлаже да оставке треба да поднесу председник Скупштине општине **Владо Дулетић** јер га на то обавезују, како је рекао бројне неправилности у раду у овој средини и председник Пословног одбора „Монтенегротуриста“ **Душан Лијешев**.

Владо Дулетић истиче да укупној ситуацији доприносе поједине интриге и паушалне оцјене па је у свему човек принуђен да истину доказује на суду. Борба за демократију тражи више политичке културе и културе дијалога, каже он, наводећи да ће питање својег повјерења изложити делегатима Скупштине општине на првој наредној сједници.

Светозар Маровић истиче да се морају испоштовати основни захтјеви за демократијом, па би стога требало створити услове да на челу овога града вољом народа дођу нови људи на нове функције. Маровић инсистира да енергију не треба усмјеравати на поједине дисквалификације људи, већ на демократско хтење да се живи срећније и боље.

На крају, Општински комитет је подржао све праве демократске процесе у општини наглашавајући на демократичност наредних избора на којима се мора испоштовати воља народа.

■ Р. Павићевић

ПОДРУЖНИЦА ССРН СТАРИ ГРАД

ТРАЖЕ СЕ ОСТАВКЕ

- Незадовољни грађани траже оставке председника СО **Влада Дулетића**, начелника одјељења за урбанизам **Ирене Половић** и директора РО „Стари град“ **Петка Митровића**.

ВИШЕГОДИШЊЕ шиканирање грађана Старог града кулминирало је насилним, нечовјечним и мучним исељавањем из стана солидарности породице Урбан. Тако су се два тешка болесника и један непокретан инвалид десет година после земљотреса нашли дословце на улици. Овакву срамоту јавне власти наш град не памти. Људи који су ово наложили и дозволили не могу више ни дана да обављају јавне функције – стоји у образложењу захтјева подружнице ССРН Стари град којим се тражи да оставке поднесу **Владо Дулетић**, председник Скупштине општине, **Ирена Половић**, начелник Одјељења за урбанизам, катастар и комунално-стамбене послове, и **Петко Митровић**, ВД директор РО у оснивању „Стари град“.

У наставку образложења којим се тражи оставка **Ирене Половић**, истиче се да је она потписала и ово и остала рјешења за исељавање и да већ три мјесеца одбија да спроводи одлуку Скупштине општине Будва о деекспропријацији приземља у Старом граду, чиме се наноси непроцењива штета цијелом друштву. Грађани подсећају и да су прије мјесец дана поднели захтјев за суспензију и смјењивање начелника за урбанизам.

Петко Митровић је више од пет година вршио дужност директора Радне организације у оснивању „Стари град“ и подносилац је захтјева за исељавање грађана, а истовремено је крајње неодговорно у купопродајним уговорима купцима станова ставио датум усељења 31.12.1988. године. У међувремену, каже се у захтјеву грађана, ништа није предузео да се наведени рок и испоштује од стране старограђана, већ их је чак у томе и спречавао (кашњење завршетка радова на конструктивној санацији, неотклањање недостатака, неизвршавање уговорних обавеза према грађанима Старог града због непријављивања грађевинске и употребне дозволе за њихове објекте што је створило многобројне проблеме). Као ВД директор није ништа предузео да се РО у оснивању „Стари град“ уопште конституише како је то предвиђено Законом, те имамо и тако апсурдну ситуацију да су једни те исти људи чланови савјета те радне организације већ шесту годину непрекидно. Оглушио се и на упозорење друштвеног правобраниоца самоуправљања по овој ствари. Противзаконито је одбио да у уговорима о санацији објеката оних старограђана који су били у спору са Општином због експропријације приземља, унесе и санацију приземља, иако су приземља тада а и данас била власништво грађана. Дозволио је незаконито и ненамјенско трошење средстава солидарности за израду пројекта марине у Будви.

За све наведено, стоји у закључцима подружнице ССРН Стари град, одговоран је и **Владо Дулетић** као председник Скупштине општине и председник Савјета РО у оснивању „Стари град“. Био је главни носилац продаје станова солидарности преко РО „Стари град“ и утврђивања рока исељавања 31.12.1988. године, што је до сада изазвало незапамћену мржњу и сукобе међу недужним грађанима. Као председник СО Будва уопште се није ангажовао на спровођењу одлуке о деекспропријацији приземља нити на остварењу својих обећања које је дао на састанку подружнице ССРН Стари рад 7. марта.

ПРИЗНАЊЕ „СЛОВЕНСКОЈ ПЛАЖИ“

ПЛАКЕТА ЗА ИЗГЛЕД

ТУРИСТИЧКОМ насељу „Словенска плажа“ додијељена је

„Сребрна плакета“ Југословенског савеза за заштиту и унапређење животне средине. У образложењу овог високог признања истиче се да се оно „Словенској плажи“ додјељује прије свега за изузетан допринос на унапређењу и заштити човјекове животне и радне средине, затим за успјешно урбанистичко-архитектонско рјешење и уклапање објеката и бројних других садржаја у постојећи амбијент површине педесет хектара чиме је постигнут висок степен хуманизације простора. Истиче се, такође, висок ниво одржавања зелених површина и хигијене у овом туристичком комплексу.

Треба истаћи да је ово високо признање овом туристичком граду који већ неколико година код домаћих и иностраних туриста важи за туристички хит дошло у вријеме када су заштита и унапређење животне средине уопште, прерасли у свеопшти свјетски покрет. Ваљало би стога једно овако високо признање максимално код посетилаца и афирмисати и, посебно, искористити га у пропагандне активности прије свега на иностраном туристичком тржишту. И, то чим прије. Јер, тиме би се постигло да туристи при одређивању гдје да одмор проведу као циљ путовања изабере крај гдје им се гарантује чисто море и природа. А, када допунују видјеће да је цијела наша ривијера „дјевичански недирута“, а како се добар глас далеко чује сва таква запажања прерашће у својерестан туристички ехо.

■ Д.Н.

ОПШТИНСКИ јавни тужилац у Котору поднио је Општинском суду оптужни предлог због кривичног дјела – клевете из члана 83. став 3. у вези са ставом 2. и 1. КЗ СРЦГ за које се гоњење предузима по службеној дужности на основу члана 91. став 3. КЗ СРЦГ, против новинара сарајевског листа „АС“ **Небојше Тошића** и **Исмета Калкана**, због писања о председнику СО Будва.

ДЕЛЕГАЦИЈА ТАТАРСКЕ АССР У БУДВИ

ПРОТОКОЛ О САРАДЊИ

ЧЕТВРТОГ дана боравка делегације Татарске АССР у Црној Гори, 19. априла је у хотелу „Авала“ потписан протокол о сарадњи између Црне Горе и ове совјетске социјалистичке аутономне републике. Протоколом је обухваћена сарадња у области привреде, културе, научно-техничких достигнућа и спорта. Протокол су потписали председник Извршног вијећа Скупштине СР Црне Горе **Радоје Контић** и председник Савјета министара Татарске АССР **Минтимир Шариповић Шајмијев**.

Потписан је, такође, уговор између „Монтекса“, из Никшића, и Министарства унутрашње трговине АССР. Уговор представља продужетак сарадње из 1988. године и обухвата размјену роба у вриједности од 50 милиона клириншких долара, као и развијање кооперације у првом реду између ЕИ „Обод“ са Цетиња, Индустије грађевинских машина „Радоје Дакић“ из Титограда и которске „Ривијере“. Уговор су потписали председник „Монтексовог“ система **Станислав – Ване Копривица** и министар унутрашње трговине Татарске АССР **Равил Фатиховић Муратов**.

Гости из Совјетског Савеза су за вријеме боравка у Будви обилили Стари рад и упознали се са обномом старог урбаног језгра, као и Туристичко насеље „Словенска плажа“.

■ Д.Н.

РЕФЕРЕНДУМ ЗА ИЗБОР ЧЛАНА ПРЕДСЈЕДНИШТВА СФРЈ

ДОБАР ОДЗИВ

ГРАЂАНИ наше општине су 9. априла масовно изашли на референдум ради претходног изјашњава за избор члана Председништва СФРЈ из Црне Горе. На 13 бирачких мјеста гласало је 5.257 (или 91,75%) од укупно 5.730 бирача. Због

рада у иностранству или служења војног рока нијесу гласала 227 лица.

Највише гласова у нашој општини добио је **Ненад Бућин** – 4.007. Др **Димитрије Бауцал** добио је 723, а др **Мијат Шуковић** 423 гласа.

ШТА СУ РЕКЛИ РАДНИЦИ ООУР „БУДВА“

ПОЧЕЛО ЈЕ У „АВАЛИ“

О ВАЈ састанак биће упамћен по отвореној расправи, а и по томе што су овога пута међу радницима били и чланови Пословног одбора „Монтенегротуриста“ и дијелом покушати да одговоре на питања радника, а што до сада није била пракса. И стога, добро неко рече, да ће овај збор радника радне јединице „Авала“ ући у анале „Монтенегротуриста“, јер је то први овакав збор којег су организовали радници а не Пословни одбор.

Пошто су трошкови рекламе, пропаганде и репрезентације, као и резултати пословања на нивоу радне организације били предмет ове расправе, директор сектора за финансије РЗС „Монтенегротуриста“ Милијана Грговић је истакла да су од средине прошле године средства намињена за рекламу, пропаганду и репрезентацију трошена уредно у обиму одобрених. На налазе СДК, који указују на њихово ненамјенско трошење, она је истакла да су дате примједбе и достављене овој служби, а о закључцима који се добију од ње биће упознати сви радници.

ПОДРШКА

ЗБОР радних људи ООУР-а „Радна заједница заједничке службе“ „Монтенегротуриста“, већином гласова је одлучио да се треба придружити радницима РЈ „Авала“ у њиховим захтевима, па је закључено да се спроведе референдум о изјаснавању повјерења руководиоцима овог ООУР-а као и да се референдумом радници изјасне о повјерењу или неповјерењу пословном одбору „Монтенегротуриста“.

Председник збора радних људи РЗС Вукашин Ђулафић, нам је рекао, „да се референдума нема разлога нико плашити, ко је наравно чист, то јест, ко се није огријесио о самоуправна права радника. На тај начин ће се најбоље демантовати све евентуалне гласине, јер ће из сваког ко живи повјерење радници стати и пружи ми још већу шансу за остваривање добрих пословних резултата“, каже он.

И овом приликом је речено да радници нијесу против рекламе и пропаганде, али их интересује гдје су потрошена не мала средства репрезентације и зашто се велики дио трошио у приватним умјесто у друштвеним објектима. Јер, ако ООУР „Будва“ нема толико квалитетних објеката и услуга, онда то треба да нас забриње, речено је.

Због чега и данас инострана потраживања износе два милиона марака, од чега четири хиљаде је непокривено од агенције „Некерман“, запитав је Радмир Павићевић, наводећи да овај проблем ни данас није ријешен. Када сам прије неколико година поставио ова питања, каже он, био сам суспендован са поста и просто ућуткан. А поставља се питање, гдје су те паре и може ли у извјештају стајати, једноставно „оптисано“, а да се не зна гдје?”

Душан Лијешевећ, председник

Пословног одбора „Монтенегротуриста“ је рекао, између осталог, да ће учинити све да радници сазнају праву истину о трошковима рекламе и пропаганде која су по његовој оцјени чак и до десет пута мања од трошкова у сличним туристичким организацијама. По његовој оцјени сваки динар је потрошен ради стварања имиџа по свијету, а тврди да се на рачун ових средстава школовао у Лондону Лијешевећ је одбио као нетачне. – То што се дио средстава репрезентације трошио у приватним ресторанима, неоспорно је грешка и стога смо донјели одлуку да то више не чинимо, осим у нашим објектима – рекао је Лијешевећ.

Све ово што је речено од стране одговорних људи стоји на папиру, ректа је Марина Ивановић, директор РЈ „Авала“. Међутим, економија познаје више методологија, па стога свако против има и своје за. Наш пословно-производни програм није добар, а то добро знамо. А да ли све знамо о адекватним или неадекватним наступима „Монтенегротуриста“ на иностраном тржишту? Очито је да ту постоји монопол над информацијом. Утисак је радника да се фонд за рекламу и пропаганду није трошио намјенски и није ли ово овакво објашњење параван за трошење тих средстава? Но, оно што је основно јесте да продаја није добра, а о томе говори попуњеност наших капацитета. Ту је најодговорнији Пословни одбор „Монтенегротуриста“. Радници више не могу слушати да су за продају криви неки објективни фактори ван нас, а не ми сами.

– Средства су очито ненамјенски трошена, истакла је Мило Вукчевић, подржавајући извјештај СДК. Ради се о лошој пословној политици у „Монтенегротуристу“ и с таквом се праксом мора престати. Било би боље да су неки наши одговорни људи били присутнији умјесто на разним свјетским аеродромима, на аеродромима пословне политике. Јер да није тако, не би нам собе сада биле празне, а изгледа ће и љетос бити, а на другој страни, на Копаннику, рецимо, у собе убацују и трећи кревет. Зар је то добра пословна политика? – пита Вукчевић.

Из низа примјера дало се лако закључити да је било ненамјенског трошења средстава рекламе и пропаганде, а у прилог овој тврдњи говори и податак (који је просто нејвероватан) да су поједине пословне вечере бивших црногорских политичара износиле чак 4700 марака, а како је речено „фешта“ би се касније настављала уз скупи виски у хотелским собама. Може ли се овакав и сличан примјер назвати добром пословном политиком? – запитали су се радници, наводећи да им није јасно откуда политичари често постају пословни партнери?

Анализа рада појединих ООУР-а показује доста лоше пословање, а примјер да је, рецимо, у ООУР-у „Будва“ радник годишње пасиван 131 дан, те да у „Словенској плажи“ годишње има 4900 дана боловања, тешко се може објаснити било каквим успешним пословањем.

Због свега овога, покренута је иницијатива да се о свим овим питањима изјасне сви радници ООУР-а „Будва“ на збору радних људи који ће се одржати у четвртак (20. марта), а прихваћен је и предлог да се радници референдумом изјасне о повјерењу или неповјерењу Пословном одбору „Монтенегротуриста“ и руководиоцима ООУР-а „Будва“.

■ Р. П.

РЕФЕРЕНДУМ ЗА ДИРЕКТОРЕ

Био је ово по много чему неубијачајан збор радних људи ООУР „Будва“ коме је присуствовало преко хиљаду радника, представници друштвено-политичких организација општине и чланови Пословног одбора „Монтенегротуриста“ и руководиоци овог ООУР-а. Рекосмо неубијачајан, јер се не памти, бар тако тврде радници, да се некада говорило тако и толико отворено лицем у лице са директорима. Наглашено је да овакво окупљање неће успорити радни процес, а Милан Лучић је на почетку истакао да је жеља радника за одржањем оваквог збора проистекла из потребе да их воде способни људи, јер се оцјенује да се садашњом политиком „Монтенегротуриста“ не може бити задовољно јер иста није добра.

Љубо Рађеновић је говорећи о резултатима пословања за последње двије године, објаснио да се због слабије продаје капацитета ове године очекује чак 9% мање поћења него прошле. По његовој оцјени ипак ће се остварити бољи финансијски резултат. Тако ће садашњи просјечни лични доходак од 940.000 мјесечно бити повећан за 13 одсто, па ће тако просјек личних доходака у децембру износити 3,9 милиона динара. Говорећи о успјешности пословања у протекле двије године Рађеновић је навео да је 1988. остварен доходак од 95 милијарди, чист доходак износио је 32,48 милијарди динара. Такође је истакао да се домаћински пословао, али да су резултати у пословању могли бити, уз већи рад, далеко бољи. Рађеновић сматра да референдум о повјерењу треба одржати а да то неће пореметити редовне радне токове.

Милан Лучић се запитаво како то да су нам руководиоци добри, а не ваља пословна политика. Појединци од њих каже Лучић, удаљили су се од радника као бивше црногорско руководство од народа, а самоуправљање је суспендовано. О томе говоре, каже он нерасписани конкурси, запошљавање преко везе и слично. Полтрони и послушни су изашли на сцену, а са њима нема пута напријед. Требају нам поштени и способни. На жалост, каже Лучић, људи су постали већином корумпирани и тешко се долази до истине.

Председник пословног одбора „Монтенегротуриста“ Душан Лијешевећ је нагласио да се чине напори да се продаја капацитета побољша. Говорећи о трошењу средстава рекламе и пропаганде за репрезентацију он истиче да је све што се тим поводом у

средствима информисања није, срачунато да би се поједици дискредитовали и умањили значај „Монтенегротуриста“. Само злобни људи по његовој оцјени могу тврдити да „Монтенегротурист“ не води добру пословну политику, а за налаз СДК о утрошку средстава рекламе и пропаганде, сматра да је наручен, те да је то питање намјерно исполитизовано. Са таквом тврдњом није се сложио Радмир Павићевић, сматрајући да пословна политика није добра и да анализу о томе говоре другачије. Он је тврди предједника Пословног одбора назвао обманом, документујући своје тврдње рачунима преко којих су се немиле трошила друштвена средства. На питање, зашто се овим доказима чекало до сада, Павићевић је изјавио да се чекао „доказак“ демократије, јер је то до сада било немогуће.

– Како то да је пословање добро, када су нам плате овако мале, запитав се Иван Вуковић. Ја не могу да ћутим и ако имам кућу и пристојне услове за живот, не могу због оних који се не могу прехранити, који живе као подстанари.

Није било давно, рекао је Вуковић, када сам ја замјерао неким мојим друговима радницима када су указивали на грешке. Међутим, када сам се нашао у њиховој ситуацији, видио сам да су они били у праву.

Мишо Ратковић наводи да иза пуно радњи у „Монтенегротуристу“ стоји бирократска моћ, којој се тешко супротставити, а поготово то како рече, не може учинити поштен човек којему је једино остало да страда, а као доказ за то тврди да ће и након ове дискусије највероватније бити премјештен на друго радно мјесто. Марина Ивановић, залажући се за референдум каже да демократија није само упрати прст у некога, већ дозволити да то учини и „прозвани“, инсистирајући да аргументовано треба судити о свакијем раду.

Љубица Уљаревић се пита како то да су поједини директори хотелиа и по 15 година и не треба онда да чуди откуда толика фамилијарност. Она каже да је просто несрећна када види гдје све живе неки радници, а гдје њихови директори, као и то на који се начин долази до кредите за стамбену изградњу.

Петар Јановић прича како је због инсистирања на правду проглашен бунтовником те да је због тога промијенио више радних мјеста. Говорили су ми каже, да сам добар радник, а од свих функција једино сам био члан пописне комисије!

Ми морамо тражити излазак

из ситуације у којој смо се нашли рекао је Мило Вукчевић. Пословна политика у „Монтенегротуристу“ је веома лоша па стога треба прије свега извршити консолидацију кадрова. Рентабилност ООУР су извукли радници, а не пословна политика. Зашто се не постави питање експлоатације радне снаге чији је третман понижавајући. Како се може рећи да је пословна политика добра када знамо да нам је прошле године број поћења био мањи за 14 процената, а ове године очекујемо још већи пад. Није ли то знак за узбуну, пита Вукчевић; али не да рушимо људе, већ овакву пословну политику.

Крсто Љубановић подржава иницијативу о референдуму, али одбија поједине гласине које су како тврди ушерене против појединих одговорних људи, а такође демантује оне који тврде да у туристичком насељу „Словенска плажа“ постоје противзаконите радње.

Ђуро Радовић истиче да је самоуправљање суспендовано, а атрактивност у неправилностима је до те мјере изражена да се тешко може направити такав сценарио. Привилегијаних има доста, а незадовољство радника је све веће.

Љилана Крговић уважава свакије право на различитост мишљења, али реплицирајући појединим учесницима у расправи каже да то право не значи и право на неаргументоване оптужбе и блаћење појединаца.

Ништа ово не треба да чуди, јер је дошло вријеме да радници питају директоре а референдум је потребан што прије.

Роса Мартиновић чак тврди да радници на радном мјесту нијесу поштеђени од шиканирања, а због овакве тврдње каже да се плаши испаштања. Но, како то она духовито примјети, свака освета према раднику од стране руководиоца, биће враћена презиром од стране радника.

На крају је договорено да се референдумом преиспита повјерење Пословном одбору „Монтенегротуриста“ и руководиоцима ООУР-а „Будва“. Лични доходи радника повећаће се од јануара ретроактивно за 13 одсто, а упућен је апел да се морају окренути раду и дисциплини како би се постојећи положај побољшао.

Збор радника ООУР „Будва“ је одлучио да се породицама погинулих милиционара на Косову обезбједе петнаестодневни боравак у објектима ООУР, а исту понуду добиће и породице повријеђених милиционара.

■ Ранко ПАВИЋЕВИЋ

ООУР „БУДВА“ У 1988.

У 1988. години у хотелима ООУР „Будва“ остварено је 1.125.127 поћења, што је за 179.988 поћења мање (или 14 одсто) него у 1987. години. Пад туристичког промета у ауто-камповима је још већи: остварено је 215.667 поћења, што је 2 одсто (67.396) мање него прошле године.

У односу на претходну годину остварено је мање поћења у свим радним јединицама: „Свети Стефан“ 96.104 или 96 одсто, „Палас“ 197.406 или 91 одсто, „Словенска плажа“ 386.135 или 91 одсто, „Бечинска плажа“ 320.053 или 79 одсто и „Авала“ 125.430 или 79 одсто. Ауто-камп „Буљарица“ је у односу на 1987. годину остварила 94 одсто поћења (33.543), „Јаз“ 79 одсто (103.419), „Авала“ 73 одсто (54.492) и „Вата“ и „Прена Главница“ 72 одсто (24.213).

Укупан приход ООУР „Будва“ у 1988. години био је 95,39 милијарди динара (индекс 337 у односу на 1987. годину), трошкови пословања износили су 53,14 милијарди динара (индекс 398) а остварени доходак 42,25 (индекс 283). Обавезе из дохотка биле су 9,41 милијарду динара (индекс 326), а чисти доходак 32,84 милијарде (индекс 273) распоређен је на бруто личне дохотке 21,38 милијарде (индекс 268), стамбене потребе 2,69 милијарди (индекс 276), резервни фонд 1,21 милијарду (индекс 257) и пословни фонд 7,32 милијарде динара (индекс 279). Запажа се да су трошкови растли брже, да су обавезе из дохотка веће на рачун чистог дохота, а да лични доходи заостају за осталим показатељима пословања.

КООРДИНАЦИОНИ ОДБОР ГОДИНЕ КВАЛИТЕТА

ПРИПРЕМЕ ПО ПЛАНУ

ИНФОРМАЦИЈА ООУР „Будва“ о припремљености за туристичку сезону и продаји капацитета овог ООУР-а за 1989. годину, информација о туристичкој дјелатности грађана, информација из области културе и завршетак обнове Старог града и његово укључивање у нашу туристичку понуду, били су предмет расправе на сједници Координационог одбора за припрему и праћење Године квалитета у туризму наше општине, одржаној 7. априла.

Трипко Матовић, помоћник директора ООУР „Будва“, упознао је Координациони одбор са припремама које је овај колектив спровео и спроводи на почетку овогодишње туристичке сезоне, а састоје се у инвестиционим програмима, реконструкцији и адаптацији. Вриједност ових радова износи преко 6.500 милијарди старих динара, а између осталог тиме ће се обезбиједити 450 нових кревета и 1.200 мјеста у ресторанима.

Програм ООУР „Будва“ је прихваћен и повољно оцијенен а у дискусији у којој су учествовали **Мишо Браило**, **Трипко Матовић**, **Нико Лијешчевић**, **Буро Радановић**, **Богољуб Рађеновић**, **Велибор Золак**, **Рајко Миховић**, **Слободан Митровић** и **Светозар Маровић**, изнијето је низ примједби на квалитет наше туристичке понуде и истакнут захтјев да се ООУР „Будва“ мора више ангажовати на њеном побољшању.

Прихваћена је Информација о туристичкој дјелатности грађана, а **Милодарка Секулић**, помоћник начелника Одјељења за привреду и финансије, упознала је одбор са новинама које проистичу из новог Закона о обављању привредне дјелатности самосталним радом средствима рада у својини грађана.

Велибор Золак, директор Културно-информативног центра, упознао је одбор са програмом културних манифестација овог љета и проблемима с којима се КИЦ суочава у његовој реализацији.

Координациони одбор за припрему и праћење Године квалитета прихватио је предлог Туристичког савеза општине за рјешавање неких отворених питања и проблема у Старом граду које треба отклонити до почетка главне туристичке сезоне.

■ В. С.

НЕСПОРАЗУМИ ОКО КАМЕНОВА

ПОСАО ЗА СУДОВЕ

ПРЕДСЈЕДНИК Скупштине општине **Владо Дулетић** и његови сарадници, 11. априла разговарали су са секретаром и руководиоцем правне службе СИЗ за одмор и рекреацију радника Косова из Приштине **Бехдједи Захирим** и **Хисни Фејзулахом**. Разговарало се о косовском одмаралишту у Каменову које на овој локацији ради од 1957. године, а које је, према ранијем договору представника Будве и Синдиката и СИЗ Косова и Приштине, требало да са радом престане завршетком туристичке сезоне 1987. године. За узврат за напуштање Каменова, које је урбанистичком плановима припојено светостефанској зони намијењеној високом туризму, Будва је косовској заједници била додијелила локацију у одмаралишној зони у Бечићима за изградњу објекта хотелског типа са 350 кревета.

Како обје стране нијесу испуниле обавезе из договора, Будва је удовољила захтјеву да се одмаралиште у Каменову, које, иначе, има 250 мањих у највећем броју монтажних објеката, а власништво су 30 организација са Косова, ради и у сезони 1988. године. По њеном завршетку требало је да почне демонтажа објеката, а тиме и ослобађање локације.

Уклањање објеката није започето у предвиђеном року, очигледно обостраном „заборавношћу“, па је Одјељење за инспекцијске послове у марту ове године СИЗ-у Косова рјешењем наложило да приступи уклањању објеката. У противном требало је да се примијени поступак принуде. Но, досадашњи власник се жалио Републичком комитету тог другостепеног органа. Од њега зависи да ли ће одмаралиште радити и ове године – што су представници из Приштине у поменутом разговору тражили.

Како је у међувремену око „случаја Каменова“ дошло до нових момената, све то упућује да ће са свим тим у вези посла бити за судове. Недавном одлуком Скупштине општине, донијете на изричит захтјев грађана Мјесне заједнице Бечићи, обустављена је изградња свих предвиђених објеката у одмаралишној зони у залеђини Бечићке плаже, што практично значи да СИЗ Косова више не може рачунати на добијање локације у Бечићима. За рјешење тог проблема они су већ тражили заштиту Уставног суда Црне Горе. Секретар СИЗ-а Косова **Бехдјед Захирим** је устврдио да у Каменову поред монтажних постоје и трајни објекти са преко сто кревета. Даље је рекао да су они законски власници локације коју су опремили одговарајућом инфраструктуром, те да ће монтажне објекте вјероватно и уклонити, али оне сталне намјеравају да користе и ове године.

Питања у вези са „случајем Каменова“ може се поставити више. Једно је да ли је, када и ко дао одобрење за изградњу трајних објеката у Каменову! Затим, зашто надлежне инспекцијске службе нијесу учиниле да сељење објеката са ове локације почне у октобру-новембру 1988. године како је било договорено. Па, најосјетљивије и најважније питање: како се даље понашати према иностраном партнеру који је изразио спремност да инвестира позамашна средства у изградњу хотела високе категорије и других садржаја на овој локацији, о чему је иначе потписан уговор овјерен код надлежних државних органа.

Питања би се дало поставити још али, нажалост, све упућује да ће се на ова постављена и друга за одговоре морати сачекати, и то, што је најгоре бар како сада ствари стоје – мало подуже.

■ Д. Новаковић

ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА

ТУРИЗАМ И ИСХРАНА

У ХАЛАМА будванског сајма од 4. до 8. априла одржана је туристичко-привредна манифестација „Туризам, исхрана и опрема '89.“ Поздрављајући представнике преко двије стотине производних организација из цијеле земље, (осим са Косова) и три иностране фирме директор Јадранског сајма **Јанко Ражнатовић** је нагласио да овогодишња понуда квалитетних роба и артикала представља гаранцију за успјешну снабдјеვენост туристичко-угоститељске привреде на Црногорском приморју, и шире.

Предсједник Скупштине општине **Владо Дулетић**, је у име грађана Будве представницима произвођача и гостима зажелио пријатан боравак на будванској ривијери, изражавајући задовољство што се између туристичких и производних организација успоставља обострано корисна сарадња. Све то, како је нагласио, доприноси веома остваривању девизног прихода. Отварању ове јединствене, петнаесте по реду, смотре произвођача између осталих присуствовао је адмирал **Миодраг Јокић**.

■ Д. Н.

ИНСПЕКТОРИ У АКЦИЈИ

ПОРУШЕНЕ БАРАКЕ

У ОПШТИНСКОМ одјељењу за инспекцијске послове упознати смо да су грађевински и урбанистички инспектори у последње вријеме донијели неколико рјешења о рушењу бесправно подигнутих објеката на подручју општине. Грађевински инспектор **Миланко Бајчета** саопштио нам је да су у Буљарици порушене три бесправно подигнуте монтажне бараке које су „дивљи“ градитељи, који иначе живе ван подручја општине, саградиле у намјери да их користе као објекте за одмор. Такав један објекат порушен је у Сеопима, а у селу Близикуне бесправно је, чак била започета изградња објекта од чврстог материјала. На удару инспектора нашао се и СИЗ за комуналну изградњу који је без уредне документације започео изградњу моста преко рјечице код Чучука.

У Општинском одјељењу за инспекцијске послове речено нам је да је било покушаја да се такви објекти изграде у Будванском пољу. Иначе, кажу да су два грађевинска и један урбанистички инспектор непрестано на терену, па оне који намјеравају да ма шта бесправно започну да граде упозоравају да у тако нешто не улазе. Јер, кажу они, поред тога што се излажу трошковима грађане још ће платити и трошкове рушења бесправно саграђених објеката.

Обавијештени смо да ће се највјероватније број инспектора ускоро повећати што ће представљати још једну гаранцију да се изградња једино одвија према урбанистичким рјешењима и, наравно, уз одобрења надлежних органа и уредно прибављеним документима.

■ Д. Н.

„ЈАДРАН“ У ЗАЛЕТУ

ТРГОВИНСКА организација „Јадран“ овогодишњу туристичку сезону дочекује спрем-

није него иједне године до сада. У центру пажње је стари будвански град и, по ријечима директора **Чеда Шпадијера**, у њему ће од 1. маја до 15. јуна бити отворено 12 локала различитог садржаја и понуде. Сви они треба да допринесу проширењу и обogaћивању туристичке понуде, чиме ће се допринијети осјетнијем враћању живота унутар градских зидина и, као посебно важно, отпочеће се са валоризовањем уложених средстава у обнову овог јединственог старог урбаног језгра.

У приземљу обновљеног хотела „Балкан“ урађене су три трговине: самопослуга и по једна специјализована продавница млијечних производа и воћа. Отварање ће бити уочи првомајских празника. Затим, у главној староградској улици и неким које се на њу „наслањају“ у току су радови на уређењу и опремању продавнице спортске опреме и грначије, затим бутици ручних везова и уметничке таписерије, па продавница такозване здраве хране намијењене поклоницима макроботицке исхране, дрогерија и „фри шоп“. Ови локали биће поступно отворени од 1. до 15. јуна.

Руководилац „Победине“ књижаре **Стево Ђонових**, саопштио нам је да ће до краја маја бити свечано отварање књижаре-папиринице у старим просторијама, непосредно у улазу у Стари град из правца хотела „Авала“. Понуда ће, каже он, бити знатно проширена по укусу грађана и туриста, а трговина ће у главној сезони радити преко цијелог дана.

Изградња нове самопослуге у Подкошљуну, на локацији старог Ауто-мото друштва учиниће да грађани и туристи на једном мјесту могу да купе најнеопходније намирнице и друге потрештине.

■ Д. Н.

ИЗНАД ОЧЕКИВАЊА

ПОЧЕТАК овогодишње предсезоне био је знатно повољнији него што се очекивало. Директор продаје ООУР „Будва“ **Буро Радановић**, рекао је да је за прва три мјесеца ове године, захваљујући доброј посети туриста у вријеме ускршњих празника, остварено десет хиљада ноћења више у односу на исто вријеме прошле године. До „групе“ је у посети дошло првих недеља априла, али податак да је, на примјер, у хотелима „Ас“ у Перазина доли, „Авали“ и „Словенској плажи“ у Будви, 18. априла боравило шест стотина, углавном иностраних туриста, говори да се колико толико радило. Доласци нових група туриста у туристичко насеље „Словенска плажа“ крајем претпослед-

НА ВРХУ ПЕРА

СТИДНА ВРЕМЕНА

ПОСТОЈИ ли стид данас? Погоотово стид у политици, али и у животу уопште? Постоји ли или је прогнан, има ли више мјеста за тај танани људски квалитет поштијености, срама, нелагођности оборених очију и подрвенела образа.

Мора се признати, поштијеност је постала једно од доминантних стања, једно од јаких осјећања које је попунило оно централно мјесто у срцу што је некада било резервисано за понос. Али, насупрот том масовном осјећају стида на нижем нивоу, у вишим сферама друштва живота, он је готово сасвим непознат. Не само да нема тог, можемо рећи начелног стида који би требао проистећи из осјећаја одговорности, него се тешко отети утиску да је у прљавим играма и свађама које сада доминирају на јавној сцени, дошло до не само потпуног исчезнућа стида, него је нестало и основне пристојности. Погоотово у политици. Могло би се чак рећи да стид није политичка, него људска категорија и својство. Али свакако би се тешко било сложити с тим да му и у политици нема мјеста и потребе за њим. Јер, онолико колико је политика човјечна, колико рачуна на људске квалитете, колико није одустала од моралности, толико није утрнула сваку успомену на људскост и поштење. Грешке се наравно свима догађају, али су оне мање опасне кад се они који их почине због њих поштеје. Зашто се то онда не чини? А повода побого, има доста. Има на жалост оних који сматрају да им је све допуштено и који се чак сматрају до неке и власницима појединих људских живота и добара, а при том не знају за стид. А још давно, Марке је између осталог говорио да стид има везе и са револуцијом. Јер, у народу који осјећа стид пробудио се лав који се повукао у корак за „скок“, говорио је он. Понекад стид као самосвијест може бити и као погонско гориво и као покретач индивидуалне акције и тежње за промјеном. Када је већ тако, онда би честитост и стид морали признати нашу зависност од радника, на примјер. Јер ми знамо да живимо од њих, од њихове снаге и аљалности, од њихова рада и траћења живота. Али то прикривамо и увјеравамо их да треба овако и да су ствари на свом мјесту. А ипак нису.

Стид је очигито претходница пожељних промјена и стога разлог за охрабрење. Само није добро кад му је народ подложен више од руководства. Највише ипак треба да забрине што они који су се постиђели одлазе, они који за стид не знају на жалост остају.

■ Ранко ПАВИЋЕВИЋ

дне и почетком последње недеље априла представљали су ново охрабрење и наду да ће туристички посленици у нерадним недељама и мјесецима имати све више посла.

Иначе, значајнији доласци туриста из западноевропских земаља, како су нас обавијестили у продајној служби „Будве“, почеше 28. априла. Тога дана, наиме, први овогодишњи гости уселише се у хотеле „Палас“ у Петровцу, затим „Монтенегро“, „Медитеран“ и „Белви II“ у Бечићима и „Милочер“ у Светом Стефану. Хотел „Маестрал“ отворише капије 30. априла, а град-хотел „Свети Стван“ 1. маја. Редослед отварања осталих хотела је овакав: „Сплендид“ 6. „Белви“ 12. и „Вила Милочер“ и „Ривијера“ 13. маја.

Отварање четири новоизграђена блока са 234 апартманска лежана на „Словенској плажи“ биће 28. априла, а први гости биће туристи из Швајцарске.

■ Д. Новаковић

Станица

Сви су изгледи да туристичка Будва ни ову сезону неће дочекати са новом аутобуском станицом. Цетињска „Тара“ је одустала од куповине новоизграђеног објекта. Цијена од четири милијарде динара показала се као превелика, мада је постојало „чврсто обећање“ и показана „животна заинтересованост“ да се помогне да се ријеша „горући проблем“ Будве.

Секретар СИЗ за стамбено-комуналну дјелатност **Драган Секулић** каже да је „љепотица југа“ оваквим поступком „Таре“ на самом почетку туристичке сезоне доведена у врло незгодну ситуацију. (То грађани знају и осјећају, а туристи ће то осјетити понајвише). За евентуалним купцем се трага на све стране, па се не искључује могућност да се зграда прода и групи грађана који би за њену куповину удружили средства али под условом да преузму обавезу организовања рада аутобуске станице како то интереси града налажу“. (Ваљда се не мисли да им као узор у томе послужи досадашње понашање „Таре“).

Последња вијест каже да би, можда, аутобуску станицу могла да купи „Аутобока“. Упућенији у то изражавају сумњу, кажу зашто би то Которани чинили када је њима и овако добро: нвац од мјештана и туриста узимају и односе у Котор, на подручју Будве не морају да поштују редове полазак и долазак и мјеста одређена за стајања, а и према путницима се понашају у зависности од тренутног расположења. Дај боже, што би се рекло, да нијесмо у праву, јер као путници навикли смо да чекамо.

■ Д. Новаковић

15. АПРИЛ 1979. – 15. АПРИЛ 1989.

ДЕСЕТ НЕЗАБОРАВНИХ ГОДИНА

ПЕТНАЕСТОГ АПРИЛА навршило се десет година од оног стравичног јутра када се у седам часова и деветнаест минута сјенка смрти наткрилила над љепотицом Јадрана, Будванском ривијером и читавим Црногорским приморјем. Четири дана после тог неједног јутра, које ће остати забиљежено у аналима времена као незаборавно по несрећи која је снашла читаву Црну Гору, док је такође без престанка подрхтавало гло, „Приморске новине“ наставиле су да излазе, и то – свакодневно. Доносимо уводник тог првог броја, штампаног на шапирографу, пошто је пут према Цетињу и Титограду био непроходан, а чија је порука била оптимистичка: „Градићемо нову Будву!”

ПОЈАВЉУЈЕМО се – писало је тамо – у неубичајено вријеме и, први пут од када излазе „Приморске новине“ на овом формату. Задатак је, међутим, као и раније – да ваш лист, и у оваквој опреми, буде огледало живота и рада свих наших радних људи и грађана. Овог пута он је хроничар катастрофалног земљотреса какав се на овој ривијери не памти. Али, овог пута, умјесто о успјесима о досадашњем раду, о домаћим и страним гостима, који су већ требали да запосједну објекте на нашој сунчајној ривијери, о нашим припремама да им боравак учинимо онаквим какав су жељели и очекивали, писаћемо о нашим лишавањима, жртвама, непрспавањима ноћима, али и о сновима на јави – о напорима и ријешености свих нас да се на рушевинама ствара и гради, да сјенка смрти не прекрије лијепо лице „љепотице јужнога Јадрана”. Од 15. априла, када су казаљке показале 7 часова и 19 минута, од тог тренутка Будванска ривијера крвари из свих артерија. Иако тешки рањеник, она неће искрварити – то неће дозволити њени грађани, омладина и радни људи који ни једног тренутка нијесу помислили на њен крај. И када је било најтеже, када су се рушила здања од челика и бетона у која је уложен дугогодишњи труд свих нас, ни тада међу нама није било

малодушних.

Сви знамо да ће нам и сјутра и прекојутра и кроз годину дана, и у годинама што долазе бити веома, веома тешко. Јер, тешко је вратити живот Старом граду, изградити села у залеђу ривијере, окитити Ђердан бисерних плажа новим туристичко-угоститељским објектима. Ипак, сви, такође, знамо да су то наши задаци и да их морамо обавити. И још нешто – а то је оно што храбри и даје вјеру и снагу – ми знамо да нијесмо сами. Солидарност свих наших народа и народности, која је толико пута положила испит у сличним ситуацијама, омогућиће нам да те задатке извршимо. Солидарност је од првог дана несреће већ ту – сви народи Југославије, и многи људи ван њених граница, пружају нам руку која храбри. Њихова срца куцају заједно с нашима: да на рушевинама града старог 25 вјекова, из жуљева наших руку, израсте нови, још љепши град, који ће бити резултат наших прегнућа и на нивоу сна о његовој могућој љепоти.”

ИЗ ДАНА У ДАН – ОД ЧАСА ДО ЧАСА

ПРВИ ИЗВЈЕШТАЈ после катастрофалног земљотреса упућен је 15. априла Републичком штабу. У њему је стајало да је на подручју наше општине изгубило живот три лица, да их је око стотину теже и лакше повријеђено, да су пристаништа и Стари град пот-

Слика која је обишла свијет

пуно уништени, као и дјелови хотела „Плажа” и „Славија”, док су сви остали туристичко-угоститељски објекти прилично оштећени. Према првим процјенама уништена су и многа села у побрђима, као и велики број стамбених зграда у Петровцу. Истог дана у 15,45 часова нови земљотрес проузроковао је нове штете – порушене су раније напукле зграде, међу којима и пословна зграда „Монтенегротуриста”, а евидентрано је и више нових оштећења на стамбеним зградама.

Становништво је евакуисано у рекордном времену. Формирани су водови за пружање прве помоћи, а теже повријеђени евакуисани су хеликоптером у титоградску Болницу. Предузете су мјере за збрињавање угроженог становништва. Међу првим задацима било је евакуисање и збрињавање

иностраних и домаћих гостију који су се налазили у објектима дуж наше ривијере. Посебна пажња поклоњена је евакуацији 400 дјеце смјештене у „Сплениду” у Бечићима. Захваљујући добро организованом раду ни један од гостију, ни један од малишана, није страдао.

Строго је рационисана потрошња бензина. Формирани су екипе за рад на оспособљавању водовода и заведена контрола снабдјевања прехранбеним артиклима. Од Републичког штаба цивилне заштите затражена је извјесна количина шатора и најнеопходнији љекови.

Почеле су да пристижу прве пошиљке хране и минералне воде, ћебади и шатора. Сва насеља у приобалном дијелу општине добила су освјетљење, док у селима, све до санације зграда у њима, неће бити струје. Ужурбано се ради на оправци водовода.

Општински штаб цивилне заштите већ следећег дана, 16. априла, обратио се грађевинском и архитектонском факултету у Београду с молбом да упуте екипе стручњака који ће утврдити употребљивост објеката за становање. Одговор је убрзо стигао и он гласи: „Екипа од шест професора и толико студената – сеизмолога и статичара – спремна је да дође у Будву сјутра ујутро. У начелу је договорено да са овом екипом стигну још три професора и три студента – два путара и један сизмолог.

Из обимног календара догађаја издвајамо оне најважније који свједоче о бризи и солидарности, о томе да нијесмо сами.

16. априла: „Узмите све шаторе и ћебад из одмаралишта „Партизан” у Буљарици!”

16. априла: „У овом тешком тренутку изражавамо вам братску солидарност. Шаљемо помоћ и спремни смо да радимо на санирању ситуације. Ми смо са вама. Делегација општине Плана већ је упућена у Будву.”

16. априла: „Трговинско предузеће „Бојна Њива” из Мојковца шаље Будви помоћ у храни и ћебади-ма.”

16. априла: Основна школа из Прошћења спремна је да прихвати 50 ученика до краја године. Обезбјеђују смјештај и здравствену заштиту.

16. априла: Институт „Борис Кидрич” из Винче упозорава да треба забранити приступ радио-активним громобранима, јер могу бити врло опасни.

16. априла: Општински штаб тражи: „Молимо доставите завојни материјал, стерилне игле са концем, Крамерове шине, асепсол, хидроген, пеницилин...”

16. априла: „Пут на излазу из тунела у правцу према Котору поново је затворен”. Затим: „Јавити Сремској Митровици да су њихови ученици безбједни”.

16. априла: „Колектив Пекаре Бачке Тополе из Будве понудио је да снабдијева хљебом сва угрожена подручја на Црногорском приморју”.

16. априла: Хале „Јадранског сајма”, које су већ 15. увече широм отворене, замијениле су домове за више стотина грађана чији су домови порушени.

17. април: „Роба додијелена као помоћ не продаје се, већ општински штабови одлучују како ће се и коме све дијелити!” – упозорава Републички

Ни за медицинаре није било сна

... Дан када
је стихија
испразнила
домове...

штаб цивилне заштите.

17. априла: затражено је од Републичког штаба 5.000 вакцина против тифуса и паратифуса, а већ сјутрадан је почела вакцинација.

17. априла: „Све расположиве камионе упутите на аеродром – у Голубовце је пристигла велика количина шатора и друге робе”.

17. априла: „Екипа радио-аматера, с једном већом и двије мање станице, спремна је да дође у Будву на испомоћ”.

17. априла: Црвени крст из Жене тражи податке о броју становника на подручју захваћеном катастрофалним земљотресом.

17. априла: Општински штаб из Цетиња јавља: „Иако је и наша општина погођена земљотресом, нудимо помоћ у границама својих могућности”.

17. априла: Евидентирано је да је централном магацину приспјело око 20 хиљада кг. меса, масти, сушомеснатих производа, затим извјесна количина млијека, око 5.000 кг. парадајза и краставаца, 200 њебади, 40 кауча.

17. априла: „Јутрос је срушен свјетионик на острву „Свети Никола”.

17. априла: „Пут од Топлиша до Грбаљске Ластве у критичној ситуацији. Треба послати камионе и осталу техничку опрему да би се успоставио саобраћај”.

17. априла: Изнад села Подличак на подручју Мјесне заједнице Свети

Стефан покренула се велика стијена. Молимо стручну помоћ за њено разбијање, како би се избјегла несрећа.”

17. априла: Становници Пообора су испод рушевина својих кућа и стаја извукли 15 грла угинуле стоке.

17. априла: „Агрокооп” из Новог Сада уступа Петровцу на коришћење инвентар свог одмаралишта”.

17. априла: Пакрац нуди равно стакло, брашно, конзерве...

17. априла: Делегација најсиромашније општине у Црној Гори, Шавника, стигла је међу првима и понудила као помоћ дводневну зараду свих уписаних и милион нових динара – једну седмину укупног општинског буџета. Нуде помоћ у сирћу, кајмаку, смјештају дјеце и лијечењу болесних.

17. априла: Из тешко оштећене зграде Скупштине општине почело је изношење најнужније документације – матичних и катастарских књига, урбанистичких и других планова.

18. априла: Општински штаб цивилне заштите обавјештава да на залихама у Буљарици има 500 флаша кисеоника које се могу користити за потребе здравствене службе.

18. априла: Појавио се први број билтена Мјесне заједнице Будва II.

18. априла: Будва је добила воду. У току су мјере за оспособљавање основне школе. У шаторима гдје су организоване кухиње припремљени су први оброци топле хране.

18. априла: Путни правци према Бару и Титовграду су проходни, а на путу према Цетињу има доста одрона, због чега је саобраћај отежан. Пут према Котору и Тивту одвија се доста тешко преко Топлиша, па би требало што прије организовати раскривање магистрале преко Жуте греде.

ОВО СУ САМО ИЗВОДИ из многобројних телеграма и порука који су стигли у току прва четири дана послје катастрофалног земљотреса. А 24. априла 1979. у 9,45 часова чула се прва емисија Студија Будва.

– Овдје Радио Титовград, Студио Будва! – чуло се 24. априла у 9,45 часова. Тако је најављена прва емисија из града који, иако разорен, живи усправно, јер није разорен дух његових житеља. Помамна стихија – цитирамо почетак емисије – прогутала је вишегодишњи труд радних људи оне туристичке метрополе: хотеле, стамбене зграде и инфраструктурне објекте. Окомила се немилосрдно на културно-историјске споменике подизане да наредним покољењима свједоче о вриједностима које су људи са овог подручја вјековима стварали. Но, колико год је била велика моћ те силе из утробе земље, не мања је снага народа да све поднесе, да се послје изненадног шока одмах прибере и покаже своје способности да гради нови живот макар из пепела. Само непуну недјељу дана од трагичног удара житељи овог прастарог насеља почели су да живе организованије и осмишљеније. На подручју општине отворено је 25 објеката: трговинских, угоститељских, образовних и комуналних. Не оскудијева се у прехранбеним артиклима, у води такође, а електрична струја доведена је само 12 часова послје несреће.

Ако се ишта као позитивна карактеристика може узети за прву претешку недјељу, онда је то, свакако, висок степен организованости свих друштвених чинилаца и грађана, њихова самопријегорна ангажованост и смиреност у околностима када није било лако сачувати присуство духа. Снажну подршку да се истраје у тим болним тренуцима, давала је несребична и непрекидна солидарност свих дијелова наше земље према нашем подручју. Помоћ која без престанка пристиже из читаве Југославије увјерава становнике Будве да у лијечењу тешких рана неће остати сами.

Овај народ који је навикао на свакодневна лишавања, доказујући своју снагу кроз дугу историју тиме што ни пред ким и ни пред чим није поклекнуо брзо је навикао на живот под шаторима. Већ неколико дана функционишу општинске и друге службе, друштвено-политички живот је врло интензиван – све се чини да ни једна породица не остане незбринута.

И тако: из дана у дан, из часа у час, већ пуних десет година остварује се завјет дат првог дана несреће: „Градићемо нову Будву!” Можемо слободно рећи да смо је углавном већ изградили и то, како рече Саво Грговић, сили у инат!

■ Милосав ЛАЛИЋ

... и кад су
их замијениле
импровизоване
бараке

КЊИГА О ЗЕМЉОТРЕСУ

ДРАГОЦЈЕНО СВИЈЕДОЧЕЊЕ

У ИЗДАЊУ Културно-информативног центра, на десетогодишњицу земљотреса, у хотелу „Авала“ је обављена промоција књиге „Сили у инат“ новинара Саве Грегорића, која садржи 24 записа – приче настале прих дана земљотреса. Предговор за књигу је написао један од доајена црногорског новинарства Милосав Јаљетић, а илустрирана је фотографијама Милорада Тодоровића, које опет на свој начин говоре о тој катастрофи невиних жрта. Допринос појављивању књиге на свијетло дана, откупљивањем унапријед дијела њеног тиража, дала је ООУР „Будва“, што је и за издавача и аутора имало посебан значај.

Књига „Сили у инат“ Саве Грегорића, новинара и публицисте, представља својеврсно свједочење о једном минутом времену, које се само од себе наметнуло за памћење, и које ће дуго остати у сјећању. Јер, у вијугама памћења тешко да тако дубок траг може нешто да остави као када је стихија природе у питању. И, то је први разлог да се поздравни излажење овог свједочења.

Аутор књиге је иначе један од многих из новинарске професије, који су се, од оног добро упамћеног петнаестог прилиског јутра 1979. године, са земљотресом „обрачунали“ репортерском бљезањима.

● Саво Грегорић: „Сили у инат“, издавач КИЦ Будва 1989.

цом и оловком. На први поглед сада може да изгледа да му је тада био запао лакши дио посла. Напротив, био је то онај његов најнезахватнији дио, али као обавеза ситуације узвишенији. Јер, свакодневно, из сата у сат, данима, ноћима и недељама, мјесецима па и годинама, аутор је био свједок и саучесник судбине људи, који су се изгубивши готово све што су генерације и генерације стицале и стварале направили животним прекретницама. Ма колико да су били свјесни да се даље живјети мора, над њима је као Дамоклов мач висила иконска неизвјесност: а како даље!

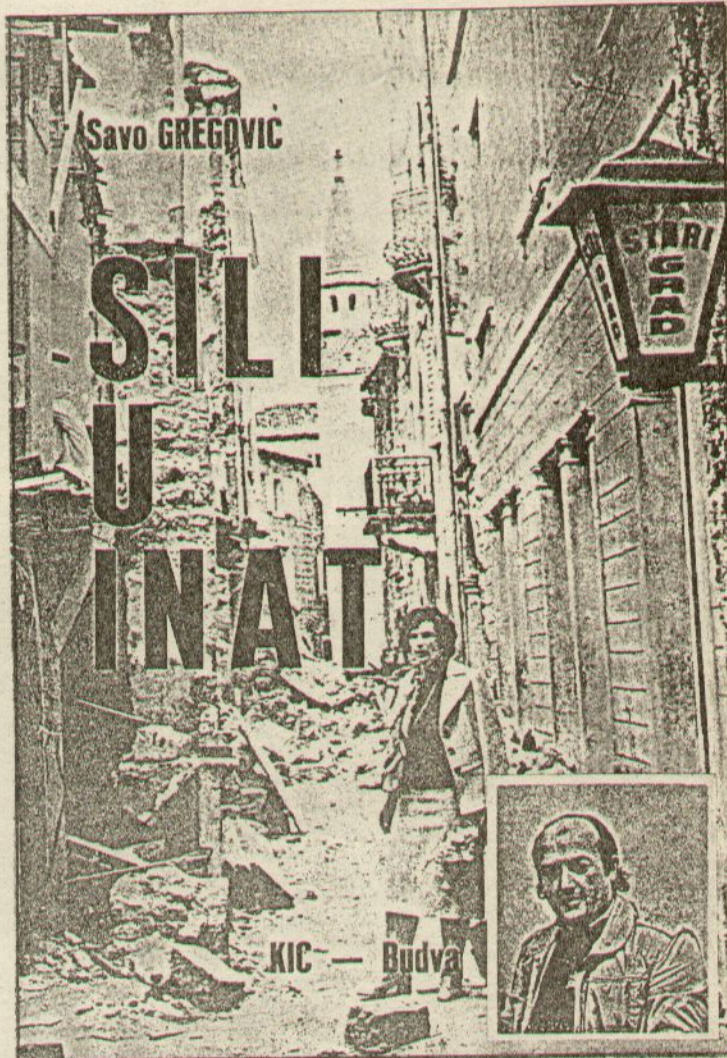
Како је у природи човјека да се елисира домине, да животној снагу обнови када му је у животу најтеже, да духом не клоне и не преда се па када и силе природе над њим искале сав свој бијес, аутор тих свједочења сада сабрао на једном мјесту, без обзира на непријатности са којима се тада сусријетао, имао је снаге, умјешности, слуха и осјећаја да и у таквим моментима пробере оно што је тада дубоко потресало људску душу.

Двадесет четири прилога насталих – сили у инат, предста-

вљају приче за себе. Јесте да су препуне суморних слика и сцена, али из свих њих извири оптимизам страдалника да ће се, ето, и такве изненадне и непредвидиве несреће пребродити и побједити. Стога то и чини посебну вриједност књиге у цјелини. У њој говоре личности са којима аутор разговара на рушевинама домова или непосредно послје сахрањивања најдражих, не вршећи селекцију саговорника. Обичне људе пушта да сами говоре, а они мада унесрећени као да не могу а да не искажу сво богатство и снагу животне филозофије која пострадаома помаже да бива снажнији и духом богатији.

Књигу Саве Грегорића „Сили у инат“ због свега тога треба поздравити и, савезно, наћи времена да се прочита. Дубоко смо убијеђени да ће она у домовима оних који су силу природе искусили бити драги гост. Подсјећаће их на једно тешко, срећом кратко и пролазно вријеме, али за њу ће их трајно називати сазнање да у тим тешким тренуцима нијесу били сами, да је са њима била југословенска солидарност.

■ Драгослав НОВАКОВИЋ

НА ПОПРИШТУ

Тачно прије десет година, 15. априла 1979. у седам часова, деветнаест минута и педесет секунди, измијењена је карта Црногорског приморја. Тога дана, који ће остати забијежен црним словима у хроничи времена, катастрофални земљотрес проузроковао је много људских жртава и огромне материјалне штете. Од тог трагичног јутра, свакодневно,

седмичама и мјесецима, прве странице у новинама, први минути на радију и први кадрови на телевизији били су посвећени Улцину, Бару, Петровцу, Будви, Котору, Доброту, Перасту, Рисну, Каменарима, Бијелој, Херцег-Новом и насељима у залеђу ових мјеста, гдје је, такође, у једном трену, уништено непроцењиво благо стварано у току многих вјекова. Захваљујући даноноћном раду многих домаћих и страних новинара – и Саву Грегорића, аутору овог песнакидашњег свједочанства о несрећи и јунашћу – не само наша земља, већ и читав свијет је пратио драму Црногорског приморја и страних градова – драгуља у културном наслеђу читавог човјечанства. Грегорић је писао у „Вечерњим новостима“ о оријашким напо-

рима наших трудбеника, обичних људи, који су у тим судбоносним часовима надрастали себе и постајали јунаци дана, да би се, упркос дивљању стихије, колико-толико нормализовао живот на једној од најљепших обала на свим морима свијета. Кратко и језгровито писао је Саво Грегорић и о томе како је почела и непрестано текла ријека људске солидарности – како је стизала помоћ са свих страна – из богатих складишта, од великих сила и из сиромашних земаља, из градова и планинских села, од радника, научника, основаца, умјетника, пензионера и наших исељеника. Како је храна допремана хеликоптерима, бродовима, танкерима, авионима, о порукама са свих страна: „Сви смо уз нас, шаљемо хљеб, млијеко, мед и чај за повријеђене, креч, лепицу, лесонит, цемент и шаторе за смјештај оних који су остали без домова...”

Пратећи драму људи са црногорског крша, Грегорић је у току свих збивања, увијек, такође, на попришту, упркос стољећима до тада невиним разарањима, својим репортажама и записима о људима, писао о младима и старима, мушкарцима и женама, који

су се хрвали са стихијом, и то топло, искрено и надахнуто, доприносећи на тај начин да истина о нама стигне у многе домове широм наше земље и ван њених граница, да многобројни читаоци, уз саосјећање с нашим патњама, буду задивљени величином, љепотом и достојанством нашег човјека који се, сили у инат, најчешће голорук, супростављао побјеснелим хировима природе.

Грегорић је писао телеграфски – да, како неко рече, ријечима буде уско а мислима широко – како су се тих дана димила околна брда као да је огањ у њима прегорио, а громаде се рушиле низ планинске литице, како су орловске гнјезде урањивале са земљом, а подиљало море рањавало своје обале, међу најљепшима на свим морима свијета. Како је тог стравичног петнаестоаприлског јутра уташено прољеће и прекинуто дјетињство малишана.

Јер – писмо, нити можемо заборавити – личило је на смак свијета, на побуну природе против човјека и његовог дјела. И даље – у овом непристрасном свједочењу прочитаћемо о томе како је, упркос свему, људско срце остало чврсто, како је, када је све отишло, човјек остао да се до тада невиђеним еланом бори против несреће. Сили у инат!

У овим, назовимо их тако, медаљонима, писаним од

срца и из срца, читаоци ће се, поново или први пут, срести са бесаним ноћима под ведрим небом и потопским кишама, које су данима и ноћима падале, о подвизима војника и младих који су као Славко Клајић, ризиковали живот, улијетали у порушене куће и извлачили дјецу, повријеђене, болесне, најмлађе и старе, да би се опет и поново враћали, не мислећи о себи и каква их опасност вреба. А он је био један од многих. Наташа Милешевић из Кумбора спасила је живог студента Стевану Лазаровићу – иако је имала свега четрнаест година, за храброст није била мала. Не заборавимо ни Мија Јањушевића, начелника Одјељења унутрашњих послова у Будви, који је са милиционерима из порушене

Будве извлачио оне којима је била неопходна помоћ. „Други су пречи” – тим ријечима дочекала је Јела Раичевић, једини становник Илијиног Брда изнад Петровца на Мору, екипу која је дошла да је посјети. „Срце у завичају” назив је прилога о нашем исељенику Џему Борети, који се, међу првима, одазвао апелу да се помогне обнова пострадалог подручја. „Испити на градилишту” прилог је о учешћу бригадира – ђака и студената на обнови Будве и Котора. Грегорић пише и о себи новљана Вишњева који су остали без домова, затим о обнови порушених села у Црмници, радовима у Доњем Грбљу, теоријском

епицентру катастрофалног земљотреса, и о напорима за спасавање античког блага у Старом граду.

Тих дана од којих нас дијели једна деценија испуњена напорима и прегућима солидарност је била најљепша ријеч и највећа ако не и једина нада. Захваљујући солидарности, на лицима људи враћао се осмијех. Из рушевина је допирала пјесма градитеља. Баци су се одрицали екскурзија, млади нудили крв. Први мај 1979. године је више него икад прије и касније био то радни празник рада.

О свему томе и о свима њима писао је Грегорић не само као хроничар, већ као саборац у напорима младих и старих – извијача, припадника Територијалне одбране, цивилне заштите, ватрогасаца и свих оних, најчешће безимених прегалаца из других република и покрајина, који су по два-

десет и више часова без предаха журили са цистернама питке воде, хљебом, месом, млијеком, одјећом, обућом, завојима и крвном плазмом, што је све упућивано нама на Црногорском приморју, које се тих дана звало **угрожено подручје**. Њима за спомен и у знак сјећања на те дане Саво Грегорић је захваљујући издавачу и свима који су помогли ову хуману акцију незаборава, подигао је овај неразрушиви споменик.

■ Милосав ЈАЉЕТИЋ

САВО ГРЕГОВИЋ

ГРАД ПО ЖЕЉИ ТУРИСТА

„Збиља бих рекао да се природа овдје играла, када је своје чудесно дјело на махове стварала“. Таква мисао наметнула се славном приповједачу, Будванину Стефану Митрову Љубиши, када је за тренутак застао, посматрајући њепоте свог завичаја – пространу Словенску плажу, и недалеко од ње острвце Школ, па разубиену обалу према Светом Стефану и Петровцу.

А природа се овдје и поиграла не само у давној прошлости, када су стваране ове јединствене њепоте, него и у априлу 1979. године, када је измијенила лијепо лице овога краја украшено прије свега људским радом.

Дуго времена је простор иза Словенске плаже, која се простире од рта Завала, па све до Старог града, био чист, тако рећи нетакнут. Када је туризам шездесетих година снажније закорачио на ово тле, та њепота је привукла пажњу угоститеља, урбаниста и градиатеља. У периоду између 1965. и 1970. године подигнут је читав хотелски град. Изграђени су хотели „Интернационал“, „Адријатик“, три „Славије“, нова и стара „Плажа“, па ресторани, базени, терасе. Годинама је ту врло као у кошници, нарочито у току љетних мјесеци, када је у 1700 кревета тешко било наћи мјеста. Долазили су гости с разних меридијана – највише Западни Нјемци и Енглези. „Словенска плажа“ била је најбоља организација удруженог рада у „Монтенегротуризму“. Сезона је у њеним објектима трајала 163 дана.

За свега неколико секунди подземне силе тог 15. априла 1979. „искалиле“ су свој бијес. Оно што није дократицо земљотрес завршили су минери београдског „Комтрапа“. Сlike тих хотела остале су на разгледницама и проспектима, али и у срцима и сјећању Будвана и многих домаћих и страних гостију.

На мјесту некадашњег хотелског града, када смо писали ове редове, остала је – гола лебина. Уклоњен је и најмањи камен. Стручњаци из наше земље и свијета испитивали су чврстину перена. Закључили су: овдје се отеп може градити. Наравно, с бољим материјалом и уз више пажње него што је то чинено када су подизани бивши хотели.

– И градићемо како треба, говорио нам је тада Бранко Бојковић, који је у то вријеме, умјесто хотелама, дириговао пројектима и скицама из којих је растао нови град. Он нам је причао тада како је већ сачињен програм и да ће бити расписан југословенски конкурс за урбанистичко-архитектонско рјешење, након чега ће стартовати градитељи, који ће радити у фазама.

– „Нови туристички град – увјеравали су нас тада на Словенској плажи – биће знатно љепши и атрактивнији од оног који је нестао. Умјесто 1700, имаће 2500 кревета у апартманима и рента-вилама, с највише два, три спрата, са базенима, пространим терасама, модерним ресторанима... Сви ће бити гријани преко колектора за соларну енергију. Уз дугу пјешчану плажу нићи ће национални ресторани, укусно опремљени кафићи, пивнице, бутици, продавнице сувенира, галерије, спортски терени. Све оно што гостима треба, а чега

није било, или не бар у дојвољној мјери. Цео простор између Јадранске магистрале и мора биће намијењен туризму – одвојен од градске буке паркинзима и зеленилом.

– „Годинама смо проучавали захтјеве туриста, пажљиво биљежили све примједбе, сваки предлог. И када нам је, ето, и несрећом створена прилика да искористимо раније грешке, искористимо је, записали смо тада ријечи Бранка Бојковића.

Снови Љуба Рађеновића, Бранка Бојковића, Рада Ратковића и многих других који су бринули о изградњи новог насеља на Словенској плажи у потпуности су се остварили. И

били и најпозванији да дају овакав суд – страни и домаћи гости. А од тада, на свим туристичким берзама, у свијету и код нас, „Словенска плажа“ је најтраженије туристичко насеље. Да све буде у стилу, побринули су се опет људи, они који су га и замислили оваквим: одабран је врхунски кадар куvara, конобара, рецепционара и осталих угоститељских радника који су у стању да удовоље свим захтјевима туриста.

И још нешто: „Словенска плажа“ није „заокружена“. Већ ове, 1989. године, у сарадњи са швајцарском фирмом „Милдер Холдинг“, изграђено је још 240 кревета у апартманима. Са том истом „кућом“ требало би да се ускоро реализује још један договор: изградња још 420 креве-

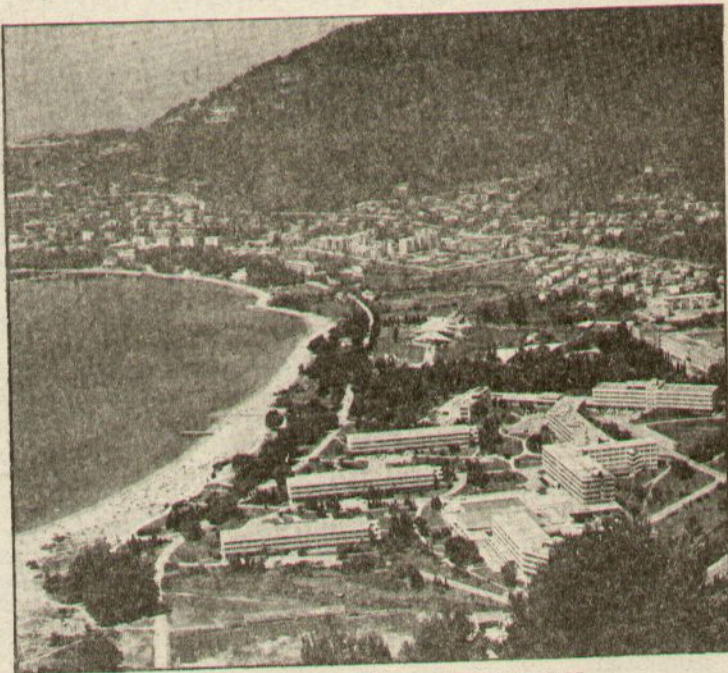
ПОД РУШЕВИНАМА

Тог петнаестоаприлског јутра затекла се сама у „Плажи“, једном од седам хотела ООУР-а „Словенска плажа“ који су тако рећи у једном трену нестали са лица земље. „Плажа“ је срушена до темеља – слика здобљеног здања, бетона и жељеза, обила је свијет – а јунакиња наше приче остала је у животу! Конобарица Зорка Копривица, која је из родних Бањана, пошто је изучила занат, дошла у Будву, ни данас није јасно како је то „подвалила“ подмуклој ћуди природе.

– Нешто прије седам сати стигла сам у мљечни ресторан. Био је то једини пункт у „Плажи“ који је радио тих дана – записали смо ријечи ове горштакиње у кући Николе Краља у Будванском пољу, гдје је живјела као подстанар. – Укључила сам апарате за кафу и пошла у сусједни хотел „Интернационал“ да донесем столнаке. У моменту када је загрмјело из утробе земље, спрема сам столове. Почело је све да се руши. У магновену, кроз главу ми је прострујала прича коју сам чула прије неколико дана, када је у Бару поамна природа најавила свој сурови обрачун с кућама и људима, да је у моменту када затресе најбоље стати у оквир врата. За тили час сам била у вратима од шанка, док је иза мене све претворено у гомилу. По мени су падале цигле, малтер, била сам сва угрувана, али сам дисала. Жива сам, дакле, викнула сам, када је послје силног удара, који је за мене дуго трајао, завладала тишина. У том тренутку повјеровала сам да је цио град порушен, да нема живих. Зајецала сам и осјетила страшну усамљеност. Замислите моје среће када сам чула гласове који су долазили споља. Значи: има живих! Моје дозивање чули су Радослав Брковић, Радослав Раичковић, Жељко Дулетић, Жељко Филиповић, Жељко Батута, Ивица Јановић... Почело је спасавање. Била сам сама под гомилом шута. Давала су ми упутства како да се понашам, док су они кричили рушевине. Испод брда камења, цигала, малтера, дошла сам тек послје деветочасовне борбе и одмах пребачена у Дом здравља. Шта још да кажем: срећна сам, остала сам у животу. Мојим спасиоцима дугујем доживотну захвалност.

Дуго се Зорка Копривица опорављала од тешких повреда и последица земљотреса. Ране су по тијелу зацјелиле доста брзо, али остале су оне у души, које споро зарастају. Кршна Бањанка, која до тада није знала за страх, несигурно се кретала. Али, жарко је жељела да настави посао. Била је то најбоља терапија коју се себи одредила, након чега јој се постепено враћала сигурност. Нијесу је заборавили ни другови из колектива – добила је скромни станчић у Будви и засновала породицу. На њен деветочасовни живот под рушевинама данас је подсећају већ пожутјели исјечци из новина и старе фотографије седам хотела којих више нема.

више од тога – слиједећи пројектима је за то остављена могућност, страни улагачи капитала обезбјеђују госте. Јер „Словенска плажа“ је једна. А нешто касније, када буде више пара, на мјесту гдје се налази фудбалско игралиште, подићи ће се луксузни хотел, који ће бити дио овог туристичког града за које се без размишљања одлучују „савремени номади“ из наше земље и из свијета.

„Словенска плажа“ уочи земљотреса...

...и десет година касније

СВЈЕДОЧЕЊЕ КАМЕРАМА

● Како се са земљотресом „обрачунавали“ филмски сниматељи и фоторепортери?

...Симо Цвјетковић, из Будве, један је од ријетких из плејаде синеаста, био је на челу екипе филмских посленика будванског „Зета-филма“ и „Дунав-филма“ из Београда, који су догађаје о земљотресу забиљежили на 25 хиљада метара целулоидне траке. Урадили су материјал како је то већ раније оциједило од непроцењиве вриједности који представља својеврсно свједочење о разорној стихији земљотреса.

Стајао је иза камере када су пиротехничари београдског „Енергопројекта“ рушили хотеле на Црногорском приморју, за које иначе могућности није било да се санирају и оправа. Био је необично важно, каже он, да мине и камере у стотинки секунде истовремено „окину“, да би се стропоставање громада бетона, камена и гвожђа вјеродостојно забиљежило. Рука камермана у тим тренуцима ни случајно не смије да задрхти. Њему се, сада као да признаје, замало тако нешто није десило када је рушена зграда старе школе уз градске зидине старе Будве. Професионалност је, ипак, тада била јача од емоција.

Милорад Тодоровић, фотограф из Будве, спада у оне ријетке фоторепортере који је у вријеме земљотреса дању и ноћу, био „наоружан“ са бар два фотографска апарата, а кретао се на потезу Будва – Дебели бријег на једној и Будва –

ушће Бојане на другој страни. Стотине његових снимака објављено је тада у домаћим и иностраним новинама, новинарима их је једноставно поклањао, говорећи: Носи, буразеру, ако се сјетиш потпиши...

У његовом фото-студију у Будви десет година налази се мања поставка снимака порушених зграда у старој Будви, хотела, цркава и сцена спавача испод шатора... И данас има неколико хиљада црно-бјелих и снимака у боји порушених и нових објеката подигнутих на истом мјесту.

– Жеља да организујем изложбу – старо и ново у Будви, никако да ми се оствари, а вјеровао сам да ће се неко сјетити да ми помогне да се то ове године догоди. Туристи када љети код мене наврате напросто се запање када виде како је Будва изгледала 1979. године. Дешавало се да се неки и прекрсте, па продуже. Било би добро да је једна слична поставка фотографија у неком већем простору у старој Будви. Онима који су издвајали за солидарност, а који нијесу имали прилике да виде како је овдје изгледало прије десет година, она би била потврда да не жале за оним што су дали, готово што до њих допиру разне приче о томе како смо ми трошили средства која су нам слали, сматра популарни будвански фотограф Миле.

■ Д. Новиковић
(Из „Побједе“ 15.4.89.)

ИЗ „ЗЕТА-ФИЛМА“

БРОЈНЕ НАГРАДЕ

У ТРЕНУТКУ када се поставља питање даљег опстанка краткометражног и дугометражног филма због изузетно високих трошкова производње, „Зета филм“ управо на овом пољу из дана у дан постиже све запаженије резултате.

На 36. Фестивалу југословенског документарног и краткометражног филма у Београду, „Зета филм“ је равноправно са „Тером“ из Новог Сада награђена Великом златном медаљом Београда за најбољу селекцију филмова. У званичној селекцији учествовали су филмови „Кућа“ и „Страсти“, Владимира Перовића, „Нека живи рад“ Хусеина Дукаја и „Златни рамови браће Боцарић“ (рађен у копродукцији са „Кинемом“) Рефика Халисматлијевића. У информативном програму приказан је филм „Будва рођена прије себе“ у режији Никше Јовићевића.

Златну медаљу Београда за режију филма „Кућа“ добио је Владимир Перовић, а исту награду за сниматељски рад у филму „Златни рамови браће Боцарић“ Драган Реснер. Документарни филм „Кућа“ Владимира Перовића је након тога и на 22. Фестивалу документарних и краткометражних филмова „Тузла '89“ освојио прву награду, гранпри статуу „Хусеински рудар“, као и награду публике. Но, то није све. Овај филм ће бити приказан и у званичној конкуренцији на фестивалу краткометражног и дугометражног филма који се одржава крајем маја у пољском граду Кракову, што је још једно признање и филму и његовом аутору Владимиру Перовићу. На фестивалу у Тузли, награда за најбољи сниматељски рад „Борбе Јулић“ додијељена је сниматељу Драгану Реснеру за филм „Златни рамови браће Боцарић“ такође у производњи „Зета филма“.

Сва ова признања долазе у тренутку када се озбиљно поставља питање даљег опстанка краткометражног и дугометражног филма јер су трошкови производње

изузетно велики. Ако се зна да је друштвена помоћ готово симболична, поготово у Црној Гори, ова продукција се одржава уз изузетне напоре и одрицања аутора и продуцената.

– Због свега тога ова признања су нам још дража, рекао нам је Никола Краповић, директор „Зета филма“ када смо овим поводом са њим разговарали, истичући да би ово требао бити повод за озбиљније размишљање о овој продукцији која има дугу традицију и значајну улогу у афирмацији кинематографије у Црној Гори. О томе говоре и досадашње награде као и нова талентована генерација младих стваралаца као што су: Момир Матовић, Никица Рајичевић, Владимир Перовић, Хусеин Дукај и Слободан Шћепановић. Њихов досадашњи рад и резултати, каже Краповић, обавезују да се створе услови за знатно сигурнији и професионалнији рад него што је то случај сада. Стога ће идеје за нове филмове и њихова реализација зависити од материјалне подршке од стране друштвене заједнице, јер је то другачије немогуће.

Поред документарне и краткометражне продукције, „Зета филм“ запажене резултате постиже и на плану дугометражног играног филма. Тако је прије пар дана на локацијама Скадарског језера окончано снимање најновијег играног филма „Искушавање ђавола“, режисера Живка Николића, који поред „Зета филма“, финансирају „Београд филм“ и „Ариа филм“ из Париза. Снимиће се још неколико сцена у иностранству а потом слиједи тонска обрада и монтажа. Премијера овог филма се очекује на Пулском фестивалу, а биоскопско приказивање почеће крајем августа.

Од пласмана овог филма и финансијских ефеката, зависеће и амбициозни планови ове филмске куће.

■ Р. ПАВИЋЕВИЋ

Ален Нури у новом филму Живка Николића

РАДИО-БУДВА ЋЕ СЕ БОЉЕ ЧУТИ У ПЕТРОВЦУ

УСКОРО РЕПЕТИТОР

ОД ПОЧЕТКА рада чујност програма Радио-Будве није квалитетан на подручју читаве општине, посебно у Петровцу, па је иницирано учешће ОУР из наше општине на обезбјеђењу средстава за куповину једног репетитора са антенским системом и два

грамофона. Договорено је да 160 милиона динара обезбједе ООУР Монтенегроекспрес, ООУР Будва, Будванска основна банка, Извршни одбор СО, ООУР Јадран-трговина, КСРО Јужни Јадран, Јадрански савјам, ООУР Електродистрибуција и ООУР Техногас.

Поред набавке репетитора за покривње радио-сигналом подручја Петровца, неопходно је обезбједити и фреквенцију на објекту

Вељи град на коме ће се инсталирати овај репетитор, о чему се треба договорити са Радио-Титоградом.

ПИСМО ИЗ БЕОГРАДА

ЗАБОРАВЉЕН ЈЕ ИСТОРИЈСКИ АРХИВ

ЖЕЛЕО бих да Вам се пре свега захвалим на пажњи коју сте у Вашем цењеном листу у више наврата посветили књизи „Средњовековни статут Будве“ коју сам приредио заједно са Др Мирославом Лукетићем, као и мојој научној студији „Правно уређење средњовековне будванске комуне“. Ваше настојање да будете што актуелнији је за сваку похвалу, јер сте о поменутом књигама јавности пружили информације знатно раније него остали и то са приказима који заслужују сваку похвалу.

Нажалост, у последњем броју од 31. марта 1989. учињен је пропуст који ми је донео извесне непријатности због чега Вам се и обраћао са жељом да се изнађе решење које би свима највише одговарало.

Проблем је настао преузимањем у Вашем листу (скоро) интегралног текста из „Политике“ „ПОЗНО ОТКРИВАЊЕ ДРЕВНОГ ГРАДА“ новинарке Весне Вујић и то без икаквог навођења ових података чиме је учињена повреда не само новинарске етике већ и ауторског права за чију заштиту се ја овога пута не залажем уколико то не учине они који су директно заинтересовани. Међутим, оно што мене интересује је чињеница да се преузимањем поменутог текста и у Вашем листу понављају још једном неке нетачности које овај неауторизовани интервју садржи, а које су директно везане за будванску средину и отуда кроз овакву презентацију у локалном листу добијају још већу тежину. Реч је о следећем:

1) У преузетом тексту се спомиње као једини издавач књиге „Правно уређење средњовековне будванске комуне“ „Универзитетска ријеч“ из Никшића. Међутим, ова установа се јавља само као суиздавач у заједници са Историјским архивом Будве који је овај подухват помогао који је овај подухват помогао не само финансијски, него је и његов директор др М. Лукетић први и покренуо иницијативу да се моја магистарска теза појави у виду посебне монографије. Отуда сам у предговору и напоменуо да без његовог свесрдног залагања ова књига не би ни настала.

2) Нетачан податак да сре-

дњовековна Будва није имала свој новац заиста у литератури постоји, али се он у поменутом интервјуу сасвим погрешно везује за туристичку монографију „Будва-Петровац-Св. Стефан“ др Мирослава Лукетића. То дело је настало још пре више од двадесет година и представља не само први преглед историје Будве од најстаријих времена до данас, него је то још увек једини рад те врсте, који отуда не може заобићи ни једно даље проучавање историје овога града – што сам у својој књизи такође истакао.

3) Преузимањем поменутог интервјуа поновљен је и пропуст новинарке „Политике“ да се истакне да је у издању Историјског архива у Будви 1971. године објављен превод Будванског статута из пера врсног познаваоца италијанског језика и најстарије прошлости Будве мештанина Николе Вучковића. Превод је уз то пропраћен веома садржајним предговором овог аутора који садржи низ значајних података за боље разумевање овог правно-историјског споменика. После смрти Николе Вучковића, љубавношћу његове породице, омогућено је да се прошле године изда и репринт издање ове књиге што такође указује на значај и вредност овог подухвата.

Замолио бих Вас да се ове исправке и допуне што пре нађу у „Приморским новинама“ не само да би Ваши читаоци стекли праву информацију, већ и како би се избегли непотребни непоразуми.

Што се тиче научног скупа „Правни односи у средњовековној Будви и Паптровићима“, он ће се одржати у Будви на пролеће идуће године под покровитељством ЦАНУ и у организацији Правног факултета у Титограду, Историјског института у Титограду, Скупштине општине Будва и Историјског архива овога града. Уколико желите шире информације о том значајном културном догађају, молим Вас да контактирате са др Мирославом Лукетићем или са мном, пошто ми директно радимо на тим припремама.

У жељи за што бољом сарадњом срдечно Вас поздрављам.

Мр Жика Бујуклић

АФОРИЗМИ

И ЖУТА ГРЕДА ЈЕ ЗАПЛАКАЛА

СТИДЕ ЛИ СЕ ГЛАВЕ СИЈЕДЕ, СУЗАВЦА КОД ЖУТЕ ГРЕДЕ?

СРПСКОГ РОДА МНОГИ СИНЦИ, КОСОВСКИ СУ ПАЛЕСТИНЦИ.

КАД СЕ НАРОДУ СМРКНЕ, ДОЛАЗЕ ЉЕПША СВИТАЊА.

АПЛАУДИРАЈТЕ СЕБИ – ПОДРЖАВЕ ВАС ПОЛТРОНИ.

ПОДНЕСИТЕ ОСТАВКЕ. ТО ЈЕ НАЈМАЊЕ ШТО МОЖЕТЕ ДА ПОДНЕСЕТЕ ЗА ДОБРО НАРОДА.

ПЕНДРЕК ЈЕ БЕСКРОМПРОМИСНИ АТЕИСТА. ЛАКО УБИЈЕ БОГА У ВАМА.

И ЖУТА ГРЕДА ЈЕ ЗАПЛАКАЛА – ЗБОГ СУЗАВЦА.

Митар МИТРОВИЋ

„ОПРАВДАНИ ЗАХТЈЕВИ“

РАЗМАТРАЈУЋИ једнодневну обуставу рада у Културно информативном центру предједништва ОК ССРН и ОВ СС су закључили да су захтјеви КИЦ-а оправдани, констатујући да се ради о ниским личним доходима да је егзистенција запослених озбиљно угрожена. Стога је закључено да се у најскорије вријеме морају пронаћи рјешења како би се материјално финансијски положај запослених побољшао.

■ П.Р.

ТРИБИНЕ

КО СЕ КОГА СЈЕЋА?

У ОРГАНИЗАЦИЈИ КИЦ-а (24. априла) одржана је трибина под називом „Ко се кога сјећа и како“ а повод је књига „Разговори са Кочом, Александра Ненадовића“.

На трибини су говорили Милодраг Перишић, главни и одговорни уредник „Књижевних новина“, Љубомир Кљакић публициста и уредник „Рада“ и Милорад Вучелић, новинар и публициста.

МАРШ ТРАГОМ ЕПОПЕЈЕ СУТЈЕСКЕ

ЗАВЈЕТ НА САВИНОМ ГРОБУ

Лука Вучинић говори на Сутјески

ПОЛАГАЊЕМ вијенца на Гитов гроб, са платоа испред Куће цвијећа, 4. априла, на шестодневни марш под називом „Трагом епопеје Сутјеске и Врховног штаба“, кренули су заједно народни хероји – учесници ове неравне, али славне битке и око 250 студената правних факултета из главних градова република и покрајина. Ношени заједничком идејом о неопходности очувања авиојске, Титове Југославије, обишли су многа, славом победе овјенчана мјеста, од Сарајева до Сутјеске и Зеленигоре, на којима се, она у крви њених најбољих синова, рађала. Прво је у спомен-парку Врање у Сарајеву, младима говорио народни херој и прослављени ратни командант **Пеко Дапчевић**. Са овог историјског часа упућена је порука Председништвима СФРЈ и СКЈ. Затим је у Рогатици, испред зграде у којој је боравио друг Тито и где је 1941. године одржано савјетовање Врховног штаба, усомене на овај историјски догађај евоцирао народни херој и једини живи учесник овог савјетовања **Светозар Вукмановић-Темпо**. Услиједили су затим **Суша Боровица**, **Савин гроб**, **Озрен**, **Драгош Седло**, **Баре** и **Тјентиште**, где су говорили: **Вида Томинић**, **Јеврем Поповић** – брат **Пере Поповића** – **Аге**, секретара **СКОЈА**-а, **Лука Вучинић**, **Владо Шегрт**, као и генерал **Енвер Ћемаловић**, **Бруно Вулетич** и председник

Југословенске омладине **Бранко Грегановић**.

Учесници марша упутили су и предлог Скупштини СФРЈ и Савезном извршном вијећу да се досадашњи назив **Јужна магистрала** убудуће промијени у име **Магистрала АВНОЈ-а**. То је путни правац од **Љубљане** преко **Кочевја**, **Оточца**, **Бихаћа**, **Мркоњић-Града**, **Јајца**, **Сарајева**, **Фоче**, **Пљеваља**, **Бијелог Поља**, **Пријеполја**, **Иванграда**, **Приштине**, **Скопља** и **Прилепа**.

Ваш репортер имао је задатак да присуствује „часу историје“, који је одржао наш суграђанин народни херој **Лука Вучинић** на Савином гробу.

Сунцем обасјана долина Тјентишта, кроз коју ових дана готово нечујно протиче Сутјеска, Драгош Седло са једне и Озрен са друге стране, одавали су тога дана, док су учесници у свечаној тишини стајали око хумке прослављеног команданта Саве Ковачевића, на домаћ Тјентишта, свечани утисак.

– Говорићу вам о **Сави Ковачевићу**, о јунаку над јунацима, почео је своје казивање младима **Лука Вучинић**. – **Сави Ковачевић** је био горостас наше народноослободилачке борбе. То је наш једини војсковођа који није командовао из позадине, са осматрачнице, већ се увијек налазио у првим борбеним линијама, где ватра очи пржи. Јуришао је на тенкове и увијек личним примјером уливао борцима храброст и самопоуздање. Сави је још за живота

постао легенда – рекао је, између осталог, **Лука Вучинић**.

А **Лука Вучинић** је данас вјероватно једини живи партизан Југославије, који је 13. јуна 1943. године пошао са Савом у последњи јуриш. И он је, управо, поред Саве пао покошен непријатељским рафалом и „погинуо“. Наиме, Саву су његови борци на брзину покрили лишћем и земљом, док су **Луку**, који је у крви лежао одмах уз њега, на метар, можда и мање, прекрили шаторским крилом, узевши претходно од њега пушку, пиштољ, доламуцу, ципеле... мислећи да је мртав. Међутим, судбина је била другачија: тешко рањен у груди, трбух и друге дјелове тијела, освијестио се тек када су њемачки војници у непосредној близини убијали рањене партизана. „Направио“ се мртав, а када се све смирило отпуцао до ријеке, где му је неколико дана указивао помоћ рањени борац **Милан Ерак**.

Потпуно изнемоглог, са упрљалим ранама, нашле су га послје девет дана партизанке **Ика Перовић** и **Јагода Богдјевић**, довукле до села **Изгори** и у воденици **Глиторија Мاستиловића** његовале 15 дана.

Лука је тада имао непуну 21 годину.

На позив **Луке Вучинића** млади су на Савином гробу једногласно и громко одговорили: Не дамо Југославију! Не дамо нашу Армију!

Владимир Станишић

ТРАГОМ ДОКУМЕНАТА ПРОШЛОСТИ (14)

ИМЕНА У ПОСЈЕДИМА

пише: мр Марко Ђ. Ивановић

У документима о посједима **Ђурђа Црнојевића** у Будви (1493.) налази се 15 назива локалитета и 42 лична имена, што је од значаја за проучавање етногезене народа овог краја. Имена су већином словенског поријекла, а називи многих локалитета још и данас живе код домородачког становништва, док их је, пак, послјератни развој избацио из употребе. Ево њиховог пописа.

БЈЕЛАСИЦА – Старији назив ријеке **Грђевице** која протиче кроз Будванско поље. У топографској карти штампаној у Венецији 1785. године ова ријека је обиљежена називом **биеластиса**, а три године раније (26. VII 1782.) у једној потврди старе даровнице **Руцова** манастиру **Свете Госпође** у **Маинама**, ријека носи назив **Белавишница**. Вријеме и узрок промјене имена у **Грђевицу** није познато, ако није по њеној хировитости у вријеме јаких киша када је наносила велике штете становништву. За вријеме аустроугарске управе (1814-1918) ограђено је њено корито великим каменим блоковима, а плаћац је чувар за њен надзор и мање оправке. (Задњи који је ту дужност обављао био је **Нико Доброводица** из Будве). Позната је и **Стара ријека** која је од недавно замијењеног гвозденог моста на **Грђевици** некада текла данашњим путем преко **Бабило** није (поред кућа **Лијешевиха**) и преко **Лутова** уливала се у море код **Веронина** моста (испод овог мостића и данас тече вода).

БУДЉАНСКО ПОЉЕ – Будванско или Будванско поље налази се у сјеверо-источном залеђу Будве. У документима око посједа **Ђурђа Црнојевића** назива се још и **Староградско поље**.

БУДВАНСКА БИСТИЈЕР – На Будви је имала више бистерија: у Старом граду (двје су обновљене послје земљотреса), на старом будванском пазару (на мјесто данашњег трга између градских зидина и комплекса хотела) и на **Велој** води. Вјероватно се у документима око посједа **Црнојевића** ради о бистерији на **Велој** води, која је постојала до урбанизације овог локалитета, а у њеној околини одавнина је узгајана винова лоза.

ЦАРИНЕ – Овим називом се још и данас зове шири простор десно од маинског пута (лијево су **Поца**) од недавно замијењеног гвозденог моста на **Грђевици** до раскрсница истог пута за манастир **Подмаине** и **Лазе**.

ЦЕРИЛО – И данас је овај назив познат и њиме се зове простор на коме су изграђене виле **Бунгалови** изнад хотела „**Авале**“. Близу (**ВУ**)чикала има једна зараван која се зове **БЕРИЛО**. Неспорно, документ се односи на први простор у непосредној близини Будве.

ЂУРЂЕВА ЊИВА – налази-

ла се у Будванском пољу поред потока (вјероватно **Грђевице**), али њен назив и ближи локалитет данас нису познати.

КНЕЖЕВ ВРТ – на коме су били виноград налазио се у Будванском пољу, док су његов назив и ближи локалитет данас непознати.

ГРЧКА ЊИВА – налазила се у Будванском пољу, али њен назив и ближи локалитет данас су непознати.

КОТЛИ – је урбанизовани простор који обухвата западни дио Јадранског сајма и стамбених зграда (приватне и друштвене) јужно од магистралног пута. Назив је остао све до данас непромијењен, а старосједеоци овај простор и данас зову **Котли**.

НА ПИЈЕСАК – Овај назив остао је све до данас, а њиме се звао простор ногометног игралишта (на **Лутове**) и његове уже околине. Исти простор има и други назив – **НА БРЕГОВЕ**. Оба назива потичу отуда што су на овом мјесту у виду брегова биле велике наслагае пијеска, као остатак некадашњег мора односно наноса ријека. Недавно, са овог мјеста шљунак је коришћен као грађевински материјал за изградњу нових објеката Будве и шире (нпр. за изградњу цетињског „Обода“).

ПРИЈЕВОР – село у непосредној близини Будве, а лежи на западним падинама брда **Костајнице**.

САВИНШТАК – назив врта који се налазио испред Будве и граничио се са вртом **Светог Марка**. Данас је назив непознат.

СЈЕНОКОС – назив је очуван све до данас за простор западно од школе „**С. М. Љубиша**“ у Будви. **Сјенокос** има у **Бечићима** (источно од ушћа **Кукачке** ријеке) и на **Браићима**.

СВЕТИ МАРКО – врт испред Будве, који се граничио са вртом **Савинштаком**. Назив овог врта данас је непознат.

ВИНОГРАД ИСПОД БЈЕЛАСИЦЕ – Овај назив још живи код старосједелаца, а данас је на овом простору изграђено стамбено насеље звано **Велој** виноград.

Ови лијепи називи који живе још и данас, а стари су по 500 и више година, треба да нађу мјесто и у наше урбанистичко вријеме, било у називу улице, кафића или других објеката који се подижу на њиховим просторима.

ЗБОГ ФИНАНСИЈСКИХ НЕВОЉА

ОБУСТАВА РАДА У КИЦ-У

РАДНИЦИ Културно-информативног центра обуставили су рад у понедељак 24. априла као упозорење друштвеној заједници на свој незадовољавајући и неизвјесни материјално-финансијски положај који се директно одражава на отежано обављање свих дјелатности и њихов стандард.

Обустава рада услиједила је након више састанака у колективу и указивања код свих надлежних у општини на неријешено питање финансирања културно-инфор-

мативне дјелатности, након чега се ништа битно није измијенило. Није помогло ни упозорење Комитета за ОНО и ДСЗ **КИЦ**-а с почетка марта у којем је наглашено да је незадовољавајућа и неизвјесна материјално-финансијска ситуација са посљедицама које производи, фактор незадовољства радника, које до тад није јавно изражавано.

Радници Културно-информативног центра захтијевају да се што прије јасно и недвосмислено и у за то надлежним

органима на нивоу општине, одлучи које дјелатности Културно-информативног центра је наша друштвено-политичка заједница спремна да финансира, а које није. Без обзира на сву одговорност за развој и функционисање културних и информативних дјелатности које су несумњиво у функцији побољшања нивоа друштвено-економског и културног развоја ове средине, радници Културно-информативног центра не могу прихватити да својим стандардом плаћају недовољну заинтере-

сованост заједнице за финансирање програма који су у општем интересу, по процјени исте заједнице.

Садашњи просјечни лични доходак радника Културно-информативног центра је 821.750 динара (лични доходак директора је 1.385.000 динара, руководиоца дјелатности 860.000, возача 619.000, а невалификоване раднице 461.000 динара) није, по оцјени радника, основ за нормалну егзистенцију, тим прије што повећање личних доходака које обезбјеђује **СИЗ** културе, неће обезбједити ни приближно повећање личних доходака у складу са темпом инфлације. Проблем је тим већи што је Културно-информативни центар организација

која је у прошлој години на југословенском нивоу имала највећи број квалитетних програма. Због свега тога, радници Културно-информативног центра су одлучили да убудуће обављају посао само оне дјелатности за које се благовремено обезбиједе потребна средства. А уколико се до 1. јуна ове године не пронађе начин стабилног финансирања дјелатности Културно-информативног центра које ће омогућити одвијање дјелатности и стандард запослених радника на нивоу сродних организација у општини, радници Културно-информативног центра ће, како су одлучили, почети са ограничавањем и престанком рада појединих својих дјелатности.

Приморске
новине
СПОРШ

ИЗ ПВК БУДВА

ЕНТУЗИЈАЗАМ СВЕ НЕ РЈЕШАВА

ПРЕДСЈЕДНИШТВО Пливачког ватерполо клуба „Будва“, на сједници у проширеном саставу одржаној 10. априла, расправљало је о досадашњим резултатима, плановима развоја пливачког и ватерполо спорта у општини и проблемима око услова рада Клуба.

Ватерполо клуб већ годинама биљежи запажене резултате и пласманом у прву Б лигу постао је најуспјешнији спортски колектив наше општине. Такви резултати су прије свега плод спортског ентузијазма играча, тренера и спортских радника клуба, као и разумевања појединих колектива, институција и њихових руководица. Неимање зимског базена и трајних извора финансирања, међутим, представља коначну даљег развоја овог спортског колектива, па се с правом поставља питање даљег такмичења у Првој Б лиги, у којој је Будва у врху табеле. Због тога је неопходно створити трајне додатне изворе финансирања овог спорта и изградње зимског базена што би повећало масовност и уз стручни рад довело до још бољих резултата. У том циљу и у сарадњи са Мјесном заједницом Бечићи и „Нафтагасом“ покушаће се са изградњом зимског базена у оквиру одмаралишта „Нафтагаса“ у Бечићима. А што се тиче средстава излазе се тражити у спонзорству привредних, посебно туристичких, организација као што то раде и многи други клубови.

У дискусији у којој су учествовали др Слободан Краповић, Зоран Драговић, Павле Ивановић, Нико Лијешчевић, Светозар Маровић, Зоран Шпадијер, Душан Давидовић и Владо Дулетић, дата је подршка развојним плановима клуба и закључено да се активно ради на обезбеђивању средстава путем спонзорства. Са Мјесном заједницом Бечићи, како нас је обавијестио председник клуба Драган Лијешчевић, већ је постигнут договор да се заједно тражи изградња зимског базена и да се то омогући под што повољнијим условима.

■ В.М.С.

СЈЕДНИЦА СКУПШТИНЕ
ОПШТИНЕ

ОКОНЧАН СЛУЧАЈ ПРИЗЕМЉА

ДЕЛЕГАТИ сва три вијећа Скупштине општине на 23. сједници одржаној 24. априла усвојили су без примједби нову одлуку о експропријацији приземља у Старом граду, а усвојена је и одлука којом се регулише њихово враћање. Тиме су, може се рећи, расправе, судски спорови и неизвјесност, који су већ дуго трајали, коначно окончани. Но, највише пажње на овој сједници, посвећено је захтјеву Подружнице ССРН Стари град за оставкама председника Скупштине општине Влада Дулетића, начелника за урбанизам и комунално стамбене послове Ирене Половић и директора РО „Стари град“ Петка Митровића. Грађани Старог града сматрају да су они најодговорнији за неспровођење одлуке о експропријацији приземља, а као грех им се приписује да су убрзали иселјавање дијела старограђана из станова солидарности. Међутим, председник Скупштине Владо Дулетић је ове оптужбе оцијенио као неаргументоване и неприципјелне, сматрајући да пријекти судови нијесу потребни.

Ирена Половић је истакла да је радила поштујући прописе и спроводила друштвени интерес, а да је тражење њене оставке хајка са циљем да се уклони начелник ради довођења новог човјека, да би се тако становаи задржали још једну годину а издавали куће у Старом граду.

Петко Митровић је истакао да ће се о његовом раду изјаснити Савјет РО „Стари град“, а да је Одбор формиран за компримитацију а не за ревитализацију Старог града, те да је њихов циљ задржати куће и станове.

Са оваквим тврдњама није се сложио делегат Јеролим Драгичевић, па је на предлог делегата Влада Кажанегре и Блажа Мартиновића одлучено да се са захтјевом Подружнице ССРН „Стари град“ упознају све делегације, како би се њихови ставови размотрили прије одржавања наредне сједнице Скупштине општине, а чиме би се избјегла било каква одлука на брзину.

■ Ранко ПАВИЋЕВИЋ

РЕАГОВАЊА

НИЈЕСАМ ПОДМЕТАО „КУКАВИЧЈА ЈАЈА“

У „Приморским новинама“ од 31.03.1989. године објављен је текст под насловом „Наша посла – прича се“ као реаговање непотписаног аутора или редакције на моје иступање на ванредној партијској конференцији од 22.03.1989. године.

У тексту се каже да је подпредседник Извршног одбора Скупштине општине Будва Рајко Миховић на поменутој конференцији изнио причу са улице како је право на куповину стана код СИЗ-а становања Будва добио емигрант из Југославије а исто право није остварио СУБНОР Будва. Текст даље указује на негативне последице овакве дискусије – критике на СИЗ и његове оране, као и то да је оваква дискусија резултат познате „кухиње“ а изношење истине на јавној сцени „подметање кукавичјих јаја“.

У интересу потврђивања и доказивања пуне истине свих навода у мојој дискусији на поменутој конференцији као и права на јавни дијалог дужан сам да сасвим одговорно и јавно реагујем на ваш текст за који сматрам да у највећем дијелу штети процесу демократизације штампе и јавног мњења.

Оспоравану информацију, о којој је било ријечи, добио сам на званичном мјесту гдје сам службено позван, а то је Председништво СУБНОР-а Будва. Дакле, надам се да је то писцу текста добро познато; не могу да схватим „храброст“ аутора текста да СУБНОР изједначи са улицом.

Друго, да ли је информација тачна или не, треба да кажу надлежни органи и то јавно, а не у име њих неки други појединци или пак новинари. Напомене ради иста информација је поновљена на наредној сједници СУБНОР-а у истом смислу и поводом истог разлога као и на овој од 21.03.1988. године.

На ванредној партијској конференцији од 22.03.1989. године јавно сам критиковао познате деформације у политици продаје станова у Будви.

Суштина мојих примједби и раније, а и сада састојала се у томе да се новоизграђени становаи продају првенствено онима који рјешавају стамбено питање. С обзиром да се овај проблем већ дуже актуелизује право је чудо да се још увијек не жели прекинути са праксом продаје станова за викенд и одмор под istim условима као и за рјешавање стамбених проблема. Оно због чега је СУБНОР био посебно револтиран јесте чињеница да су викенд купци добили прече право куповине у односу на њих.

Ја се заиста не слажем са оваквом праксом и то већ дуже времена јавно про-

блематизујем, а и лично сам на то у више наврата указивао одговорним људима у СИЗ-у за комунално-стамбене послове Будва.

Посебно негативна порука поменутог текста је у томе што на неприципијелан начин свјесно или несвјесно гуши јавну критику овако погрешне политике продаје станова али персонално врло атрактивне. Текст не бира средства, па чак не избјегава ни личне увреде, називајући демократску јавну критику „кухињом“ а председништво СУБНОР-а улицом.

Ја сам јавно реаговао и на политику продаје станова и ево сада на овај текст и мимо тога не желим и не прихватам било какве „консултације“. С тога се поставља питање „Ко је кухиња?“ Ко подмеће кукавичја јаја? Онај ко јавно износи истину или писци оваквих текстова који нијесу спремни чак ни да потпишу своје име и презиме.

Било би логично, и ја то заиста очекујем, да ће „Приморске новине“, поводом моје дискусије, или поводом политике продаје станова, што је сасвим све једно, критички коментирати и проблематизовати суштинске проблеме у овој области, која је донијела многе политичке и друге штете нашој општини.

Посебно желим истаћи да својом дискусијом као ни овим писмом не желим

да повриједим било ког појединца као купца стана, био он емигрант или не, напротив уважавам њихову жељу и право да за свој новац купе оно што желе.

Напротив, ја се залажем да се за функцију одмора и викенда изграђују намјенски становаи и тај поступак учини јавним како не би доводили у непријатан положај купце станова који нијесу ама баш ништа криви зашто у Будви није дефинисана ваљана политика изградње и продаје станова.

Објављивање овог мог писма схватићу као потпуну спремност редакције на јавни дијалог и отварање

широм врата овог листа да се грађани наше општине осјете не само пасивним читаоцима већ активним учесницима у демократском конституисању јавне ријечи.

Уколико се читаоцима пружи прилика, нормално уз поштовање цивилизацијских правила, да они могу јавно и на овај начин изнијети своје мишљење, онда ће мање бити текстова „прича се“ и „чује се у народу“. Зато вас молим да овај мој допис тако и схватите и прихватите моју сарадњу у овом смислу, а што ћу и ја свакако учинити с моје стране.

Другарски поздрав!
Рајко МИХОВИЋ

ПОБРКАНИ ЛОНЧИЋИ

У ОДГОВОРУ у „Побједи“ од 31. марта на мој текст „наше нарави – прича се“ Рајко Миховић коректно признаје да „наведени текст указује на метод рада званичних органа на којима појединци јавно изнесе што чују на улици“, али му је засметало што је његово име поменуто, мада ни његово име ни иступање није конкретно упоређено са „улицом“. Сада, опет, заобилази чињенице које сам изнио а односиле су се на реаговање Скупштине и Извршног одбора СИЗ за комунално стамбене послове на његову дискусију на Ванредној конференцији СК Будве. Заобилази их упорно „као киша око Крагујевца“!

У одговору за „Приморске новине“ када говори о продаји станова и опште рјешавању стамбених питања и вођењу стамбене политике, између осталог, каже: –С обзиром да се овај проблем већ дуже актуелизује право је чудо да се још увијек не жели прекинути са праксом продаје станова за викенд и одмор под istim условима као и за рјешавање стамбених проблема“. Ја сам и прије, а остајем и даље убијеђен да је управо за тако нешто искључиво он најодговорнији, а био је и четири године подседник Извршног одбора СИЗ-а. А ако му је једна од првих радних обавеза да брине о комуналној привреди, ваљда му је као потпредседнику Извршног одбора Скупштине општине и обавеза да одговорно чини и доприноси да се са таквим и сличним неодговорностима и праксом и неприципијелностима престане. Лично бих се обрадовао ако је Рајко Миховић одлучио да се промијени.

О „гушењу јавне критике“, „демократији“, „неприципијелностима“ и његовим сличним „бисерима“ немам потребе да говорим, јер је очигледно да су му у много чему „лончићи побркани“.

Морам и овога пута о нечем другом. Право је чудо колико је Рајко Миховић упоран да ми припише да сам ја написао да је „СУБНОР улица“, а управо је он то у овом свом „списатељском бисеру“ три пута учинио. Ваљда је добио информацију да сам ту једино ранив; ко зна. Јер, није могао да ме оптужи за нешто друго као, на примјер, да сам градио вилу са апартманима и за то користио позамашне кредите, уз то истовремено користио и друштвени стан. Или, пак, да сам родбини крчмио друштвене плацеви и слично.

Типичан примјер како се пошто пото жели подметнути „кукавичје јаје“, или како фајтери кажу – ниско ударати. Нека друг Рајко Миховић таква јаја и ударце причува, можда ће му, никад се не зна, требати другом приликом.

П.С. Јавну преписку са Рајком Миховићем овим прекидам, макар да ми је и у сарајевском „АС“ у одговорио.

■ Драгослав НОВАКОВИЋ

ПРЕДСЈЕДНИШТВА ОК ССРН И ОВСС

БИРАТИ РЕФЕРЕНДУМОМ

РАЗМАТРАЈУЋИ правила за делегатске скупштинске изборе чланови два председништва су истакли да ћемо први пут бити у прилици да организујемо демократске скупштинске изборе. Да би они успјели предизборне активности морају почети одмах како би се обезбједило квалитет до кога нам је стало. Речено је и то да правила за делегатске изборе нијесу довољно конкретна, већ доста уопштена, поготово када је ријеч о начину бирања носиоца јавних функција у општини. Како је истакнуто, изборне радње ће почети 5. маја организовањем кандидационих зборована, док ће се изборне конференције одржати до краја маја. Предложено је да се за избор председника Скупштине општине предложи више кандидата који би се бирали тајним гласањем – референдумом, а на исти начин бирао би се председник Извршног одбора.

Разматрајући критеријуме за из-

бор и предлагање чланова делегација наглашено је да се посебна пажња покљони депрофесионализацији и деакумулацији функција а ту идеју треба подржати на свим друштвено-политичким организацијама.

■ Р.П.

Следећи
број
Приморских
новина
излази
27. маја
1989. године